

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा समुद्रस्स अभी जिव "नानाहृष्टि गत्वा"

आनन्दगुटी भूषण

बुद्ध धर्म सम्बन्धी नेपालको एक मात्र मासिक पत्रिका

ज्या पुनिह

प्रकाशक

आनन्दगुटी विहार गुठी, स्वयम्भू

वर्ष ८
अंक ३

ने. सं. ११००
ई. सं. १६८०

वार्षिक रु. १०/-
मूल्य १/५०

“आनन्दभूमि” को चियनः—

- १) “आनन्द भूमि” आनन्दकुटी विहार गुटीद्वारा प्रकाशित हुने नेपालको एकमात्र बुद्ध धर्म सम्बन्धी मासिक पत्रिका हो । यो पूर्ण/पूर्णिमामा निस्कने छ । यस्मा आजिबन ग्राहक शुल्क रु. १००/- वार्षिक ग्राहक शुल्क रु. १०/- मात्र छ । जुन महिनामा पनि ग्राहक हुन सकिन्छ । वार्षिक ग्राहकलाई अंक १२ पूरा आउने छ ।
- २) यस्मा बुद्ध धर्म सम्बन्धी लेख मात्र छापिने छ ।
- ३) लेखकद्वारा प्रकट भएको कुनै पनि विचारया लेखको उत्तर दायित्व लेख नै हुने छ । सम्पादक मण्डल हुने छैन ।
- ४) लेखकले पठाउनु भएको लेख किर्ति पठाउने व्यवस्था गर्न नसकिने भएकोले लेखको एक प्रति आफुसंग राखी पठाउनु हुन अनुरोध छ ।
- ५) ग्राहक शुल्क, विज्ञापन तथा प्रवन्ध सम्बन्धी पत्र- व्यवस्थापकको नाउमा पठाउनु होला । पत्र व्यवहार गर्दा आपनो ग्राहक संख्या तथा नाम ठेगाना राख्न लेखिएको हुन जल्लै छ । टेगाना हेरफेर हुने भएमा एक महिना अगावै व्यवस्थापकलाई सूचना दिनु होला । पत्रिका समयमा नपुगे सूचना दिने कृपा गर्नु होला ।
- ६) कुनै पनि लेख प्रकाश गर्न वा नगर्न अधिकार सम्पादक मण्डलने रहेने छ ।

आनन्द भूमि कार्यालय, आनन्दकुटी, स्वयम्भू, काठमाडौं

विषय—सूची

विषय

लेखक

पृष्ठे

१. बुद्ध-वचन		१
२. मानवता र दिश शान्तिको ले गि बौद्ध दर्शन.....	-जीवबज्ज वज्जाचार्य	२
३. सुकर्म गर्नु पछ	-नजत्र शाक्य	४
४. घतासन जातक (१३३)	-भिक्षु अमृतानन्द	५
५. दुद्ध र विश्वास्ति	-हितनारायण का	५
६. बुद्धको वैज्ञानिक तरिका	-श्री जवाहरलाल नेहरू	७
७. धाजको विश्वमा बुद्धको आवश्यकता	-डा. राजेन्द्र प्रसाद	८
८. बौद्ध प्रश्नोत्तर स्तम्भ		८
९. तथागतया हृदय	-बोधिरत्न पौसा	१०
१०. जितः चित्त बुझे मज		११
११. सत्य महसिल	-सम्यक रत्न वज्जाचार्य	११
१२. त्याग	-प्रकाश वज्जाचार्य	१२
१३. प्रज्ञा	-प्रकाश वज्जाचार्य	१२
१४. जिमि वयात	-दरशा ‘नेवामि’	१५
१५. छि स्यूलाथे		१७
१६. ‘धथे मजूसा बाँला: ज्वी’		१७
१७. ‘अद्वा स्यके बी मज्यू’	-प्रेम कुमार शाक्य	१८
१८. आ. कु. स्तम्भ		१८
“समाजको परिवेश भित्र एउटा व्यक्तिःव”	-कमला शर्मा	१९
१९. ओहो म कस्तो मान्छे ?	-विजया लक्ष्मी माथेमा	१९
२०. बौद्ध गतिविधि		२०

आणणदु भूमिं

“चरथ भिक्खवे चारिकं बहुजन हिताय
बहुजन सुखाय लोकानुकम्पाय अत्थाव हिताय
सुखाय देवमनुस्सानं । देसेथ भिक्खवे धर्मं
आदिकल्याणं मज्जेकल्याणं परियोसान
कल्याणं सातथं सव्यञ्जनं केवल परिपुणं
परिसुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेथ ।”

(महावग—विनयपिटक)

भिक्षुहरू ! बहुजन हितको लागि, बहुजन
सुखको लागि, विश्वमाथि दयाको लागि, देव र
मनुष्यहरूको हित, सुख र कामको लागि संचार
गर । भिक्षुहरू ! आरम्भ, मध्य र अन्त समयसम्म
कल्याण हुने धर्मको अर्थ र भाव सहित उपदेश दिए-
र सम्पूर्ण परिशुद्ध ब्रह्मचर्य (धर्म) को प्रकाश पार ।

प्रधान—संपादक

भिक्षु अश्वघोष

संपादक

भिक्षु कुमार काश्यप, न्हुच्छेवहादुर वज्राचार्य, सुवर्ण शाक्य, प्रकाश वज्राचार्य,

वर्ष ८

अङ्क ३

असार २०३७

बुद्ध सम्बत् २५२४

आनन्दकुटी

स्वयम्भू

बुद्ध—वचन

मत्ता सुख परिच्चागा—पस्सेचे विपुलं सुखं,
चजे मत्ता सुखं धीरो—सम्पस्सं विपुलं सुखं ।

थोरै सुख त्याग गरेर धेरै सुख पाइने सम्भावना भयो भने बुद्धिमान्‌ले धेरै सुखको कारण थोरै
सुखलाई त्याग गर्दछ ।

परदुक्खूपदानेन—अत्तनो सुख मिच्छति,

वेर संसग संसद्गो—वेरा सो न परिमुच्चति ।

अरूलाई दुःख दिएर आफूले सुख भोग्न इच्छा गर्दछ भने त्यस्तो व्यक्ति द्वेषको जंजालमा फैसेर
कहिले पनि द्वेषबाट मुक्त हुन सक्छैन ।

मानवता र विश्व शान्तिको लागि बौद्ध दर्शन— आजको आवश्यकता

(प्रस्तुत लेख पाँच महीना अधि नै छाप्नु पर्ने भए ता पनि अहिले पनि लेख सामयिक देखिएकोले प्रकाशित गरेका छौं। (सम्पादक)

लम्बिनी वर्षको सुखद अवसरमा गत मंसीर १९ देखि २१ गतेसम्म भगवान् बुद्धको जन्मभूमि लुम्बिनी उद्यानमा प्रथम अन्ताराष्ट्रिय बौद्ध सम्मेलन सम्पन्न भएको थियो। विभिन्न महाद्वीपका विशिष्ट मुलुकहरूः— जापान, अमेरिका, सोभियत संघ, मलेशिया, संयुक्त अधिराज्य र जम्न आदि राष्ट्रहरूले भाग लिएको यो अति चर्चित विश्व भेलाले मानव प्रतिष्ठा जोगाइराखन र विश्व शान्तिको लागि अथक प्रयास जाहेरी राख्ने तथ्यमा शंका लिने ठाउँ छैन।

अन्ताराष्ट्रिय समुदायका बीच विश्व मेलाको समुद्घाटन गर्नु हुँदै सम्माननीय प्रधानमन्त्री श्री सूर्य बहादुर थापाले तथागतका दर्शनको प्रभाव धार्मिक क्षेत्रको अतिरिक्त नेपालको राज्य संचालनमा पनि परेको छ, जसबाट असंलग्न परराष्ट्रनीति जस्तो नेपालको वाह्य नीति आजभन्दा २५०० वर्ष अगाडि नै प्रतिपादन हुन सकेको थियो— भन्नु भयो; सम्माननीय प्रधान मन्त्रीज्यूबाट आफ्नो भाषणमा शान्ति र विकास अविभाज्य वस्तु भएको र बुद्धधर्म प्रतिको धारणा आचरण परक छ र नेपाल विचार शिक्षाको केन्द्र भन्नु हुँदै यस सम्मेलनको लागि छानेका

विषयहरूमध्ये बुद्ध तथा विश्व शान्ति, बुद्ध तथा सामाजिक सुधार र बुद्ध तथा विश्व जननेतना विषय समयानुकूल बताउनुभयो।

सम्माननीय प्रधान मन्त्रीज्यूको उक्त सारगम्भित

लोकबज्ज्र बज्जाचार्य

कथनबाट नेपालको सामाजिक एवं राजनीतिक क्षेत्रमा बुद्धधर्मको गहीरो प्रभाव परेको प्रमिल्न्छ।

तथागत शाक्यमुनि बुद्धका जन्मस्थलो, नेपाल भविराज्य भएको नाताले समानता, भ्रातृत्व, खेत्रीय अनुणगा एवं सार्वभौमिकता, शान्तिपूर्ण सह-आस्तित्व र एकले अर्को राष्ट्रको आन्तरिक मामिनामा हस्तक्षेप नार्ने जस्ता पंचशीलका सिद्धान्तहरूको मौलिक रूपमा जगेन्ना यस धर्तीबाट हुँदै आएको तथ्य सर्वमान्य छ। त्यसैले हिमाली भूमि नेपालको बौद्ध-दर्शन केवल आध्यात्मिक रूपमा व्यक्त आन्तरिक भावना मात्र होइन यो त विश्वमा अ जीवित सारा मानव जातिको सम्मान, प्रतिष्ठा राख्न र विश्व शान्तिको लागि पनि अचूक साधन ठहराइएको छ। यसैबाट नेपालको गौरव प्रशस्त बढनगयो।

एकातिर नेपालका सुपुत्र, ऐश्वर्या महाद्वीपका जवलित-प्रकाशपुञ्ज, मुनीन्द्र सर्वार्थसिद्धलाई, हिमशृङ्खलाका साकार मूर्ति मानिन्छ भने अर्को तिर उहाँद्वारा प्रतिपादित धर्म विश्वकै साझा बन्न पुगिरहेको छ। धर्तीमा मानव जति बाँच, बाँचन देऊ, भन्ने मानव-मुटुको धडकणलाई यथार्थ आकारमा परिणत गरिने सूत्र कहिँ छ भने त्यही बौद्ध दर्शनमा पाइनेछ। वर्ग र जातीय-ताले त्याएको वर्वरताको निदान यसैको अनुसरणबाट

मात्र सम्भव हुने कुरो विश्व मानवद्वारा स्वीकारिएको छ । त्यसैले उहाँको धर्म आडम्बरबाट उठेर शील, प्रजार समाधिमा लाग्ने शिक्षा भनिएको हो । यसको प्रभाव प्रायः संसारका सम्पूर्ण निवृत्ति मार्गमा कुनै न कुनै रूपमा परेकै हुन्छ । यहाँसम्म कि शंकाराचार्य जस्ता मनीषीले पनि भगवान् बुद्धलाई योगेन्द्र, “योगीनां चक्रवर्तिः” मनी पुकारी स्वयं बन्दना गरी “तीथात् पर कि स्वमनो विशुद्धये” भनेर आन्तरक शुद्धिमा बल दिएका थिए । बौद्ध दर्शनका सहिष्णुता, जीवदया, वीतराग, सांसारिक अनित्यता एवं अस्थिरता र अपरिग्रहबाट श्रमण ब्राह्मण केही न केही रूपमा आभारी भएकै देखिन्छ ।

तथागतका दर्शनको मूल आधार चार आर्य सत्यलाई मान्दे आएको छ, यही चार आर्य सत्य नै बौद्ध धर्मको मूल सिद्धान्त पनि, साथै बौद्ध दर्शनका प्रधान अंग पनि यही नै हो । यसैलाई धर्म चक्रको संज्ञा पनि दिएको छ । यसैबाट “बहुजन हिताय बहुजन सुखाय” जस्ता मानवताको महान् सम्मानका प्रतीक अमृत वाणीको उत्पत्ति हुन सकेकोछ ।

एक महान् कलाकारले मात्र अर्को महान् कलाकारलाई सम्झन सक्छ, चिन्ह सक्छ, एकले अर्कोसँग बोल्न सक्छ, एकले अर्को माथि सम्मान एवं सौहार्द-पूर्ण वातावरणद्वारा सत्कार गर्नसक्छ । फेरि एक प्रसिद्धि प्राप्त वैज्ञानिकले मात्र दोश्रो समान स्तरीय विज्ञानका प्रणतालाई देखनसक्छ, सरलताको माध्यमद्वारा भेटघोट गर्न सक्छ, वातालिए हुनसक्छ, दुबैका वीच यसरी नै तथागतका महानतम मानवतावादी दर्शन वसुन्धराका सच्चा सन्तानले मात्र दर्शन पाउँछ, त्यसलाई चिन्ह सक्छ,

अनि ग्रहण पनि गर्नसक्छ । तर मानवहरूको अनन्त प्रयास-द्वारा आफूमा रहेको अभावलाई पूर्ण गर्न सकिने तथ्यमा उहाँ विश्वस्त हुनुहुन्थ्यो । त्यसैले सुगतका उपदेश मानवता माथिको अपार स्नेहद्वारा नै निःसृत भएको छ किनभने प्रत्येक मानवलाई कलह र शान्तिका वीच एउटा रोजने सल्लाह दिएको छ । अतः बौद्ध-दर्शनले आप्नो मालिक आफैलाई घोषणा गरेको हो ।

आजको विश्व अतृप्तिका मूर्ति बनिरहेको छ । विज्ञान-द्वारा एकातिर मानव जातिलाई अधिकतम आर्थिक सम्पन्नता दिइयो तर अर्को तिर यसैको अरु संरचना एवं विस्तार र संरक्षणमा मानवजातिकै अस्तित्व धर्तीबाट उम्कने भयावह स्थितिको कल्पना पनि नगरिएको होइन । त्यसैले संसारमा तथागतका धर्मको वास्तविकतत्वलाई बुझन प्रथमतः सम्पूर्ण संस्कार अनित्य, सम्पूर्ण संस्कार दुःख र सम्पूर्ण धर्म अनात्म छ भन्ने कुरा बुझेर मानव जातिको सेवामा लाग्ने अभियान हुनुपर्न्यो । त्यसो भएमा मात्र सबै प्रकारका दुःखबाट निर्वेद प्राप्त हुनसक्छ । बौद्ध धर्मको विशेषता यसैलाई मानिन्छ । यसलाई विशुद्धि मार्गको संज्ञा पनि दिइएको छ ।

लोकजितले जनभाषामा मानव मानवको साथ मिलेर रहने पाठ पढाउनुभएको थियो । मानव जातिको सुखको लागि उत्तम समाज संरचनायं पञ्चशील र आर्य अष्टांगिक मार्ग प्रस्तुत गर्नुभयो । हिंसा, उत्पादन र पाशविक बलद्वारा आप्नो बसमा लिनुको सट्टा आफैनै मन र इन्द्रियबाट शुद्ध व्यवहारगरी जनजीवनको मन पगाल्ने शिक्षा बुद्ध दर्शनले दिएको छ ।

भगवान् बुद्धले मानवता माथि आइपर्ने मूलभूत

उल्फन खोजेको मात्र थिएन, यसको उद्गम स्थल पत्ता लगाई, विश्लेषणगरी सधैंका लागि समस्या समाधान गरिदिएका थिए। चर्चित तत्वदर्शी सिद्धान्तको अनुशरण सुरु भएको खण्डमा व्यक्ति एवं समष्टिगत तृष्णा र जातीयताद्वारा उत्पन्न परस्पर वैर-विरोध संसारबाट बिलुप्त हुन जाने तथ्यमा शंका रहित छ।

नेपालीको लागि मात्र होइन, विश्व मानवकै लागि पवित्र स्थल मानिएको लुम्बिनी संयुक्त राष्ट्र संघका तत्कालीन महा-सचिव उथान्तको भ्रमण पश्चात यस पुराणस्थललाई भौतिक रूपले आधुनिकीकरण गर्ने कार्यको लागि राष्ट्र-संघीय आर्थिक सहयोग प्रारम्भ गरिएको थियो।

संयुक्त राष्ट्र संघको आयोजनामा लुम्बिनी विकास सम्बन्धी अन्ताराष्ट्रिय समितिको बैठक गत फेब्रुअरीमा न्यूयोर्कमा बसेको थियो। घरेमान अवस्थामा उक्त अन्ताराष्ट्रिय समितिमा नेपालका साथै अफगानिस्तान बर्मा, कम्बोडिया, भारत, इण्डोनेशिया, जापान, लावस, मलेशिया, पाकिस्तान, सिंगापुर, श्रीलंका तथा थाइलण्ड सदस्य छन्।

न्यूयोर्कमा बसेको यो बैठकले लुम्बिनी विकास कार्यका लागि भएको अपर्याप्त रकम शीत्र प्राप्त गराई निर्माण कार्य तोकिएको समयभन्दा पूर्व समाप्त हुन सके बैठकको सार इतिहासमा स्वर्णाक्षरले लेखिनेछ, यसमा शंका लिने ठाउँ छैन।

लुम्बिनीलाई अन्ताराष्ट्रिय बौद्ध धर्मको केन्द्रको रूपमा स्तंभित गर्ने, दिवंगत महासचिव उथान्तको स्वप्नले सत्यतामा प्रवेश गर्ने समय अब टाढा छैन। स्वर्गीय महा सचिवको आह्वानमा चन्दा प्रदान गर्नेमा

सायद माथि उल्लिखित राष्ट्रहरूले नै अधिक रकम प्रदान गरेको हुनुपर्छ। ती देशहरू र अन्यश्रद्धा युक्त मानवहरू-द्वारा यसको लागि गरिएको सहयोगले तिनीहरूको मुलुकमा तथागतका मानवतावादी दर्शनले स्थान प्राप्त गरेर विश्व शान्तिमा अचूक औषधि बन्न जानेनै छ भन्ने आशा आज व्यापक रूपमा गरिनु उचित हुन आऊँछ।

सुकर्म गर्नुपर्छ

—नजर शाक्य

संखुवा सभा, चैनपुर बजार

जन्मदै मृत्युको अनिवार्यता
लिएर आए पनि
केवल शरीर मात्र मर्दद्ध
व्यक्तित्व त कहाँ मर्छ र ?
यसले त अमरत्व पाउँछ
तर अमरत्व पाउन
मर्नु अघि हामीले यस जीवनमा
सुकर्म गर्नुपर्छ ।

+

ईश्वरलाई पाउन
कहाँ मन्दिर धाउनुपर्छ र ?
कहाँ मूर्ति पुज्नुपर्छ र ?
ईश्वर त आफैमा छ
तर ईश्वर पाउन
यस जीवनमा हामीले
दया, माया राख्नुपर्छ
घृणा र द्वेष त्याग्नुपर्छ
प्रत्येक क्षण सुकर्म गर्नुपर्छ ।

घतासन जातक (१३३)

“रवे मं यहि'न्ति...” भन्ने यो गाथा जेतवनमा वसिरहरु भएका शास्ताले एक भिक्षुको कारणमा बताउनु भएको हो ।

तर्तमान कथा

मो भिक्षु शास्ता कहाँ कर्मस्थान (=ध्यान) ग्रहणगरी प्रत्यन्तमा गई एउटा गाउँको आश्रयलिई बंगलको निवासस्थानमा वर्षावास बस्यो । पहिलो महीनामै भिक्षाटनार्थ गड्गेहेको वेलामा उसको पर्णशालामा (कुटीमा) आगो लाग्यो । अनि बस्ने ठाउँको कारणमा कष्ट भएपछि उसले उपस्थाकहरूसँग भन्यो । उनीहरूले “भन्ने ! हुन

भिक्षु अमृतानन्द

दिनुहोस्, पर्णशाला बनाइदिने छौं । अहिले चाहिँ जोरदैछौं, बीउ रोपैछौं” भन्दाभन्दै तीन महीना बिताए । वासस्थानको अनुकूलता नहुनाको कारणले गर्दा उसले कर्मस्थ न सफल पार्न सकेन । ध्यानको निमित्त २ मात्र पनि उसले पाउन सकेन । अनि वर्षावास पछि जेतवनमा गई शास्तालाई बन्दना गरी एक छेउमा बस्यो ।

शास्ताले उसँग कुशलबार्ता गर्दागर्दै, “भिक्षु, तिम्रो कर्मस्थान सफल भयो के ?” भनी सोधनुभयो ।

उसले सुख्देखि नै असफल भएको कुरा बतायो ।

शास्ताले “भिक्षु ? अघि पशुहरूले पनि आफ्नो सफल र असफलको कुरा बुझी सफल भएको वेलामा

१. जा. पा. I. पृ. ३०: घतासनजातक, नं १३३ अ. क. I-II. पृ. ३४९.

२. ध्यानको विषयलाई आँखा चिम्लिदाखेरि देखन सबने अवस्थालाई ‘निमित्त’ भन्दछन् ।

बसी असफल भएको वेलामा वसेको ठाउँ छाडी अर्को ठाउँमा गएका थिए । तिमीले किन आफ्नो सफलता र असफलतालाई जान्न सकेनौ ?” भनी भन्नुहुँदा उसले सो कुरा बताउनुहुन ग्रार्थना गरेपछि पूर्वजन्मको कुरा बताउनुभयो । [अतीत कथा जातक संग्रह भाग ३ मा पढ्नु होला (संपादक)]

- ५ -

रासाङ्कको बाकी

बुद्ध र विश्वशान्ति

आज विश्व भरिमा भय र सन्देहको वातावरण व्याप्त छ र आफ्नो बचाव र दुश्मनको अन्त गर्नको लागि भयकर अश्व-शस्त्रको उत्पादनमा मानिसहरू आफ्ना बुद्धि, धन र थम लगाई राखेका छन् । यस प्रकारको विषाक्त वातावरणको मूल कारण छ स्पर्धा र योग्यतमको बाँच्ने सिद्धान्त । यो समस्या र सिद्धान्त कुनै नवीन होइन । यो त उतिकै पुरानो छ जति नयाँ देखिन आउँछ । शान्तिको स्थापनाको लागि बुद्धले

हितनारायण भा

दुच्च व्यवरमा भनेका छन् कि दुष्टताको अन्त दुष्टताद्वारा र धृणाको अन्त धृणाद्वारा कहिले पनि संभव हुँदैन प्रेमद्वारा मात्रै यसको अन्त संभव छ ।

प्रेमको सम्बन्ध हृदयसँग छ । जब यस भावनाको जागृत हुँच्छ तब मानिस आफ्नो तुच्छ सांसारिक बस्तुको प्राप्तिको कामना गर्दैन । प्रेम वास्तवमा निस्वार्थता र त्यागमा आधारित हुँच्छ । प्राणीमात्रको कल्याणको लागि आफ्नो सर्वस्वको त्याग गर्ने भावनामा मानिस व्यग्र

हुन्छ । यसै भावनाको कारणले बुद्धले आफ्नो सांसारिक सुखको त्याग गरे । यसै भावनाको उदयको कारणलेनै परम रूपवती पत्नी र पुत्रले पनि बुद्धलाई सांसारिक बन्धनमा बाँध्न सकेन । बुद्धको श्रेष्ठता र मानवप्रतिको प्रेम यस कुरोबाट थाहा हुन्छ कि उनले कहिले पनि आफ्नो स्वार्थको लागि सत्यको खोजी गरेनन् । सत्यको खोजी मानवको दुःखको अन्त गर्नको लागि मात्रै यियो । आफ्नो सम्पूर्ण जीवन कालमा उनलाई आफ्नो लागि कहिले पनि चिन्ता भएन । आफ्नो सम्पूर्ण जीवनको त्याग उनले प्राणीमात्रको लागि गरे । विश्वका सर्व प्राणीसित यस प्रकारको प्रेम गर्ने व्यक्ति पाउन साहै नै दुलंभ छ । मृत्युको समयमा पनि उनले कहिले पनि आफ्नो लागि विशिष्टताको दावा गरेनन् । मानिसलाई स्वावलम्बी बन्नको लागि बुद्धको भन्दा श्रेष्ठ उपदेश अरु कसैले पनि दिएको छैन । शान्तिको त्यस भूमिमा जसलाई निर्वाण भनिन्छ प्रवेश गर्नको लागि उनले सबैलाई बिना भेद-मात्र आमंत्रित गरे ।

बुद्धको उपदेश संद्वातिक मात्रै रहेन । युद्ध र मार काटमा मात्र संलग्न नरही यसको प्रभाव सोइै मानिसहरूमा पनि पन्यो । यसै प्रभावको कारण तिथ्वतीहरूको जीवनमा शान्तिको प्रति भावना जागृत भयो । बर्मा, श्याम, र कम्बोडियाको प्राचीन इतिहासबाट थाहा हुन्छ कि त्यहाँका वासीन्दाहरू साहै नै युद्ध-प्रिय थिए तर पछि बौद्ध धर्मको प्रभावमा आएर आफ्नो जीवन पद्धतिमा परिवर्तन गरे । मंगोलहरूको अकमणबाट एक समय मध्य एशिया, भारत, चीन, फारस, अफगानिस्तान र यूरोप निकैनै आतंकित थिए तर पछि बुद्धको शिक्षाले

उनीहरूले यस युद्ध लिप्साबाट मुक्त हुनमा सफलता प्राप्त गरे ।

बुद्धको राजनीतिक र सामाजिक विचारहरूको महत्व आजको विश्वलाई उतिकै छ जति अजातशत्रु^३को समयमा थियो । मगधाधिपति अजातशत्रु बृजि-संघलाई आफ्नो अधीनमा गर्ने योजना बनाइराखेका थिए । यस योजनामा सफलताको प्राप्तिको लागि उनले आफ्नो अमात्य वर्ष-कारलाई बुद्धकहाँ परामर्शका निमित्त पठाए । बुद्धले बृजिहरूको अजय हुनका निम्नलिखित कारणहरूको उल्लेख गरे :-

- १) जहिलेसम्म बृजिहरू आफ्नो परिषद्का बैठकहरू भरपूर रूपमा बार-बार गर्नन्;
- २) जहिलेसम्म उनीहरू मिलेर बस्दछन् र आफ्ना बृजि कायंहरू (राज्यिकार्यहरू) मिलेर गर्नन्;
- ३) जहिलेसम्म उनीहरू उचित विधि बिना कुनै कानून लागू गर्नन्, विधिपूर्वक बनेको कानूनको उल्लंघन गरेर कुनै पनि कार्य गर्नन्; र बृजिहरूका विधिपूर्वक बनेका कानूनले स्थापित प्राचीन सस्थाहरूको अनुकूल आचारण गर्नन्;
- ४) जहिलेसम्म उनीहरू आफ्ना बृद्धहरू र गुरुहरूको सम्मान गर्नन्; आदर-सत्कार गर्नन्, उनलाई सम्मान र पूजन गर्नन् र उनीहरूको श्रवण गर्न लायक कुराहरू-लाई सुन्नद्धन् र मान्द्धन् र तदनुकूल आचरण गर्नन्;
- ५) जहिलेसम्म उनीहरू आ-आफ्ना कुल-वंधुहरू र कुल-कुमारीहरू माथि जोर जबदेस्ती गरेर अत्याचार गर्नन्.
- ६) जहिलेसम्म उनीहरू आफ्ना चैत्यहरू (जातीय मन्दिरहरू र स्मारकहरूका आदर-सत्कार र मान

गर्दछन् तथा उनीहरूलाई अघि देखिने दिइराखेका धर्मानुकूल बलिको अपहरण गर्दैनन्;

७) जहिलेसम्म उनीहरू आफ्ना अहंत्हरूको शरण, रक्षा र पोषणको उचित प्रबंध गर्नेछ।

त्यसबबतसम्म बृजिहरूको बृद्धिनै बुझनुपर्छ, क्षति होइन।

बुद्धको उपरोक्त भनाइको अभिप्राय यो थियो कि कुनै पनि जाति अथवा राष्ट्रलाई जसमा सामूहिक जीवनका स्वस्थ र बलियो धारा प्रवाहित छ बाह्य भौतिक शक्तिको दबावले पराजित गर्न सक्दैन।

पूर्वीय जगत्का मानिसहरूले धर्म आध्यात्मिकताको महत्व कुनै न कुनै अंशमा परंपराको कारणले बुझेका छन्। यसै कारणले जति पतन अन्धकारमा गए पनि धर्मसित उनको पूर्णरूपेण बिच्छेद भएको छैन र यसै कारणले भौतिक अभाव जति भए पनि त्यो रूपमा उनको शान्ति समूल नाट हुन सकेको छैन। तर पश्चिमी जगतमा जहाँ भौतिक ऐश्वर्यले सारा विश्वलाई चकाचौंध गरी राखेको छ। त्यहाँ विशेष रूपमा शान्तिको बिल्कुल अभाव र तनावपूर्ण वातावरण दृष्टिगोचर हुन्छ। यस तनावपूर्ण वातावरणको अन्त गर्नको लागि बुद्धको उपदेश र आदर्श आज बढी मात्रामा अनुकरणीय छ। यस कुरोको अनुभव पाश्चात्यका केही मनीषीहरूलेपनि अनुभव गरेका छन्। अनातोले फान्सले आपनो आत्मकथामा बृद्धकोप्रति आफ्नो असीम स्नेह व्यक्त गरेका छन्। बरटूँड रसेलले उल्लेख गरेका छन्—‘विश्वका प्रचलित धर्महरूमध्ये म पूर्व बौद्ध धर्मको प्रति आकर्षित छु।’ जेनरल सर इआन हैमिल्टनले बिन्स्टन चर्चिललाई एउटा

बुद्ध मूर्ति प्रस्तुत गर्दै भने—“मन चंचल र खिन्न भएको बखतमा यस मूर्तिको दर्शनले, मेरो विचारमा, तपाईंलाई शान्ति प्रदान गर्नेछ।”

लामा अनगारिक गोविन्दले बौद्ध धर्मको सार बारे उचित नै भनेका छन्—“चेतना विना बुद्धि, प्रेम विना ज्ञान र करुणा विना विचार मानिससाई शुद्ध अभाव, संकीर्णता, आध्यात्मिक मृत्यु र धुँधलापन तर्फ लिएर जान्छ जबकि विचार विना चेतना, ज्ञान विना प्रेम र समरुद्धारी विना करुणा गडबडी तर्फ जान्छ। तर जहाँ दुवै पक्षको मिलन हुन्छ, जहाँ हृदय र मस्तिष्क चेतना र बुद्धि उच्चतम प्रेम र गंभीरता र जब ज्ञानको मिलन हुन्छ त्यहाँ नै पूर्णताको प्राप्ति हुन्छ। पूर्ण बुद्धत्व प्राप्त हुन्छ।”

बुद्धको उपर्युक्त शिक्षा विना विश्व शान्ति कहिले पनि संभव हुँदैन। शान्तिको लागि जति मस्तिष्कको विशालताको जरूरत छ उत्तिकै हृदयको। विश्वलाई अहिले बुद्धको त्यो हृदय जुन प्राणीमात्रको लागि द्रवीभूत हुन्यो। मस्तिष्क र हृदयको संमिलनको नितान्त आवश्यकता छ।

बुद्धको वैज्ञानिक तरिका

श्री जबाहुरलाल नेहरू

.....आफ्नो उपदेशमा बुद्धले धर्मको प्रमाण दिनु भएन, न ईश्वर वा अरु कुनै दुनियाको नै दियो। उहाँ बुद्धि तर्क र अनुभवमा भरोसा गर्नुहुन्यो.....बुद्धको तरीका मनोवैज्ञानिक विश्लेषणको तरीका थियो र यो देखेर आश्चर्य हुन्छ कि उहाँको विचार आजको विज्ञानका नयाँ नयाँ खोजहरूको कर्ति नजिकै थियो।

आजको विश्वमा बुद्धको आवश्यकता

डा. राजेन्द्र प्रसाद्

(भारतकी सुप्रसिद्ध प्रथम राष्ट्रपति)

.....हिंसा र संघर्षको बादल जति आज छाएको छ उति पहिले कहिल्यै छाएको थिएन र बुद्धको प्रेम, सहिष्णुता तथा शांतिको सन्देशको आज जति आवश्यकता छ उति सायद पहिले कहिल्यै भएको थिएन होला..... भगवान् बुद्धले देखाउनुभएको शान्तिपूर्ण सहअस्तित्वको बाटोमा, हिँडेर हामी विनाशकारी युद्ध र त्यसबाट हुने व्यापक हानीबाट बच्न सक्छौँ । सौभाग्यले यो कुरा धेरैले बुझ्न थालिसक्यो । सबै देशका विवेकशील मान्येहरूले यो महसूस गर्न लागिसक्यो कि अब त्यो समय आयो जब कि बुद्धको सन्देश बढी से बढी जीवनमा उतार्नु परेको छ । विश्वको निश्चित विनाशबाट बचाउने यही एक मात्र उपाय छ ।

बौद्ध प्रश्नोत्तर स्तम्भ

बौद्ध धर्मको प्रचार होस् र बौद्ध धर्मका ग्रन्थहरू अध्यन गरोस् भन्ने उद्देश्य लिएर हामी नागबहाल, ललितपुरको बौद्ध पुस्तकालय संचालक परिवारद्वारा यही जेठ पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा “आनन्द भूमि” पात्रकामा **बौद्ध प्रश्नोत्तर स्तम्भको** व्यवस्था गर्न लागेका छौँ । यी प्रश्नहरू पहलोपलट जेठ पूर्णिमा अकम्मा र त्यस पछि प्रत्येक दुई महीनाको पूर्णिमाको अकम्मा प्रकाशित हुनेछ । प्रश्नहरू संचालकद्वारा प्रस्तुत गरिनेछ र उत्तर पनि संचालक के ठेगानामा पठाउनु हुन अनुरोध छ । यस प्रश्नोत्तर कार्यक्रममा भाग लिन चाहनेहरूले निम्न लिखित नियमहरू पालन गर्नु पर्ने पनि जानकारी गराइन्छ:-

नियमहरू

- १) प्रत्येकपलट जम्मा २५ वटा प्रश्नहरू सोधिने छन् ।
- २) सबैभन्दा बढी प्रश्नको उत्तर मिलाउन सकेको खण्डमा उचित पुस्तक पुरस्कार दिइनेछ ।
- ३) यसको लागि २५ वटा प्रश्नहरूमध्ये कम्तीमा २० वटा प्रश्नको उत्तर मिलाउनु अनिवार्य छ ।
- ४) प्रश्नको उत्तर लेखी पठाउँदा कुन ग्रन्थको आधारमा लेखिएको हो, ग्रन्थको नाम पनि उल्लेख गर्नु अनिवार्य छ ।
- ५) प्रश्नको उत्तर छोटकरीमा लेखिएको र स्पष्ट हुनु पर्दछ । अस्पष्ट उत्तरलाई मान्यता दिइनेछैन ।
- ६) प्रश्नको उत्तर पठाउँदा उत्तर पत्रमा रु १। नत्थी हुनु अनिवार्य छ । यदि नभएको खण्डमा मान्यता दिइनेछैन ।
- ७) प्रश्नको उत्तर पठाउने अन्तिम मिति “आनन्द भूमि” प्रकाशित भएको मितिले ३० दिन भित्र वा पूर्णिमा सम्म हुनेछ । समयमा नपुगेको उत्तर पत्रलाई मान्यता दिईनेछैन ।
- ८) ती प्रश्नहरूको पाठकहरूबाट प्राप्त सही उत्तर अर्को प्रश्नस्तम्भ “आनन्द भूमि” मा प्रकाशित हुनेछ र साथै यसको परिणाम पनि प्रकाशित गरिनेछ ।
- ९) पुरस्कृत हुनेले १५ दिन भित्र बौद्ध पुस्तकालय नागबहालमा सम्पर्कराखी पुरस्कार लिइनुपर्छ उक्त दिन भित्र पुरस्कार लिन नआएको खण्डमा हुलाक माफत पुरस्कृत व्यक्तिको ठेगानामा पठाई दिने व्यवस्था हुनेछ ।
- १०) उत्तर-पत्र गोप्य हुनु पर्दछ र आफ्नो पूरा ठेगाना लेखी पठाउन पनि अनिवार्य छ ।

११) उत्तर-पत्र तल लेखिएको ठेगानामा आफै आई वा पोस्टगरी पठाउनुपर्नेछ ।

१२) कुनै पनि नियम, परिवर्तन हुन सक्नेछ र त्यो परिवर्तन भएको नियम 'आनन्द भूमी'मा प्रकाशित हुनसक्नेछ ।

हाम्रो ठेगाना हो:-

बौद्ध पुस्तकालय संचालक समिति

ललितपुर, नागवहाल ।

ब्लक नं. ३७५/१५

— + —
नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

प्रश्नहरू :-

१. एवं मे 'सुत्त'-एक समयं भगवा सबकेसु विहरति कपिलवत्थुर्दिम महावने महता भिक्खुसंघेन संदिः पञ्चमते हि भिक्खुस्तेहि सब्बेहेव अरहन्ते हि ! यो माथि उल्लेख भएको कुन सूत्र अन्तर्गत पद्धति, र तथागतले यस सूत्र कहाँ र कुन दिनमा देशना गर्नु-भएको थियो ?

२. अप्रापाक ध्यान भनेको के हो ?

३. दक्षिणेय भनेको के हो ?

४. जपानमा कतिवटा बौद्ध विश्व विद्यालयहरू छन्, र तीमध्ये टोकियो शहरमा मात्र कतिवटा छन् ?

५. अहिंसाका प्रवर्तक महात्मा गान्धीका तीन बाँदरहरूको नाम सुनेकै होला, जसलाई उहाँले अन्तिम घडीसम्म पनि साथै राखेका थिए । अब भन्नुहोस्, ती बाँदरहरू महात्मा गान्धीलाई कसले र कहाँ दिएका थिए । साथै इस्वी सम्बत्मा मिति समेत उल्लेख गर्नुहोला र बाँदरहरू के का प्रतीक हुन् ?

६. पञ्चशीललाई धेरै थरीका नामदानद्वारा नामकरण

गरिएका छन् । तो नामहरूको उल्लेख गर्नुहोला ।

७. भगवान् बुद्धको पालामा सबैभन्दा पहिला श्रोतापन्न फल प्राप्त गर्ने गृहस्थी को थिए ?

८. अंशुवर्माकी छोरी भृकुटीले दाइजोको प्रतीकमा के केको मूर्ती तिब्बत लग्नुभएको थियो ।

९. बिरामीहरूलाई औषधोपचार गर्ने बेलामा डाक्टर-हरूले बिरामीलाई आनापानसति ध्यान गर्न लगाउने कुन देशमा हो ?

१०. कति जना पुरुषले उचाल्नुपर्ने धनुषलाई वजनदार धनुष भन्दछन् ?

११. प्रत्येक उपोषथको दिनमा नीलो रश्मि निस्कने स्तूपको नाम के हो र हाल त्यो कुन देशमा रहेको छ ?

१२. लंकाको इतिहास अनुसार भिक्षु महेन्द्रको पहिलो धर्म देशनाबाट कति मानिसहरूले बौद्धधर्मलाई स्वीकार गरे ?

१३. खास्ती-चैत्यको गजुर कसले र कुन मितिमा चढाएका थिए ? मिति नेपाल सम्बत्मा उल्लेख गर्नुहोला ?

१४. एक स्थविरलाई तथागतको उपदेश सुन्ने बेला, अरू स्थविरहरूले बीचमा पारी घेरा लगाई बस्दथे । अब भन्नु होस् त्यो स्थविरको नाम के हो ?

१५. "हे ब्राह्मण ! कामरागको आसक्तताले गर्दा, कामरागको भमताले गर्दा र कामरागको लिप्तताले गर्दा नै यहाँ क्षत्रीहरू पनि क्षत्रीसँगै, ब्राह्मणहरू पनि ब्राह्मणहरूसँगै र गृहस्थीहरू पनि गृहस्थीहरू सँगै विवाद गर्नन्" ।

अब भन्नु होस्, यो माथिको उपदेश कसले, कसलाई

र कुन ठाउँमा भन्नु भएको हो ?

१६. तल लेखिएका स्तूपहरू कहाँ कहाँ रहेका छन् ?

१) खासा चैत्य २) खासेतीर्थ चैत्य ३) लयारुङ्ग खास्योर छोर्तेन ४) खासीचेन महाकूट चैत्य
५) खास्ती-चैत्य

१७. बोधिमण्डप कुन ठाउँलाई भन्दछ ?

१८. तपस्सु र भलुक के के फलमा प्रतिस्थित भएका थिए ?

१९. तथागतको गन्धकूटीमा बसी, भगवान्लाई धर्मसूत्रका कुराहरू सुनाउने भिक्षु को थिए ?

२०. भगवान् बुद्धको दर्शन बिना, आफ्नो ५०० (पाँच सय) परिवारका साथी श्रोतापन्न फलमा प्रतिस्थित हुने को थिए ?

२१. बौद्ध दृष्टिकोण अनुसार हिसा हुनको लागि के के अङ्गको समायोजन हुनु आवश्यक छ ?

२२. सर्वज्ञ धातु दुई थरीका छन् । १) धूलो नहुने (जस्ताको त्यस्तै रूप) र २) धूलो हुने (दाना आकार) का हुन भने धूलो नहुने चाहिँ के के हुन र कति कतिवटा छन् ?

२३. सिंहसेनापतिले लिच्छवीहरू बारम्बार बुद्धको वर्णन गरिरहेको कहाँ सुने ?

२४. बुद्धलाई मानेको लागि विषालु भोजन दिने जैन सम्प्रदायका चौबीसौं तीर्थङ्गराचार्यको प्रेरणाबाट हो, भन्नुस् त्यो भोजन दिने व्यक्ति को हो र कहाँ को हो ?

२५. हाती, घोडा, सिंह र साँढेलाई तथागतको महापरिनिर्बाण पछि, के केका प्रतीकको रूपमा मान्ने गरियो ?

तथागतया हृदय

थौं विहारे कठिन महोत्सव जुया च्वन । भन्तेर्पि व गुरुमांपि सकले विहारे बिज्याना च्वन । उपासक व उपासिकार्पि न विहारे च्वनेयाय् मदयक हूलहूल । दान व्यूवःपि दातार्पि न उत्तिक हूलहूल । दान बीत हे धितु धिनाः ध्वानाः वनेमाः । दातार्पिनिगु श्रद्धा खनाः भन्तेपिनि

बोधिरत्न पौसा

मन हर्ष जूगु भन्तेपिनिगु चक्कंगु ख्वालं क्य ।

थुजागु हूले दातार्पिनिगु पुचलय् मेम्ह छ्म्ह दाता न थ्यंकः वल । वं न हूले ध्वातु ध्वाना भन्तेपि दर्शन याः वन । वयागु ल्हातं दान बीत छुं न वस्तु मदु । दैगु न गन ? वया यः पुनेत हे छ्वासे वाय् हंगु लं माः ज्वीमाः । नयू फ्वं ज्वीमाः । उकि वं भन्तेयागु ख्वाः स्वयाः केवल वन्दना छकः जक हे यात । भन्ते मुसुक्क न्हिला बिज्यात ।

उखे उपासक छ्म्हसिगु सः थ्वत, व पाकः पितिना छ्वै व्यु, थन इगःमिगः जक याः वया च्वनिम्ह । मेम्ह उपासक छ्म्ह वन, वं व्वः जा मव्यु तर ख्वाः पाउँकाः हुं धकाः भाय् यात । तर व पाकः वने थें जक यानाः लिफः स्वैच्वन । वैगु मिखाय् बुद्धया मूर्ति तया तःगु तेबुलय् लाना च्वन । ज्वारां थिना च्वंम्ह बुद्धया न्ह्याः ने दान बीत हया तःगु चीबर व्वैतल । अले छ्वाःखेरं जाकि धुं, धुपाँय् स्वां, फलफूल, धंबा इत्यादि त्वः वनापुस्से च्वक व्वैतल ।

पाकः न मच्चाः ज्वी वं गन च्वना, छु स्वया च्वना धकाः । एकतकं स्वया च्वन व वहे छू छु व्वैत गु तेबुले ल्यूने मेम्ह छ्म्ह ह उपासक वल, पाकःयात “हुं” धकाः

भाय् यायां विहारं पिने छवै हल । पाकः लिफः लिफः स्वस्वं विहारं पिहाँवन । तेबुलय् द्यःने तया तःगु बूद्धया मूर्ति थव दृश्य स्वै चवने मफुत ला छु थें मूर्ति छकः छाराक क वन, उपासक त हालाहल अय् तेबुलय् धवके मते ।

जितः चित्त बुझे मजू....

.....अजःपि खनाः गुम्हस्यां कि न्ह्याबले ध्यान व शीलया उपदेश स्यना च्वनी तर दान याय् त्यलकि धित्त मुत्तु धिनाः बेलाइन वनी ।

—ज्ञानी रत्न तुलाधर, भोटाहिटी

.....अजःपि खनाः गुम्हस्या कि वाद—विवाद याय् न्हा, तर थःगु जिदी (दृष्टी) बूसां त्वःती मखु ।

—सूर्य रत्न बज्ञाचार्य, ठँहिटी

.....अजःपि भर्तेपि खनाः गुम्हसित कि कीसं वन्दना याय्, तर वसपोलपिसं खंसां छु नं प्रतिक्रिया क्यना बिज्याइ मखु ।

—रमेश बहादुर मानन्दर, फसिकेब

.....अजःपि खनाः गुम्हकि विहारया बुद्ध पूजाय् लिबाकक वै, तर अय्सां मध्यों मध्यों धित्त मुत्तु धिनाः थः न्ह्याबले च्वने थाय् हे च्वं वनी । थुकियानाः न्हापा वया: पयनुना च्वर्पित साप हे मध्यों ।

—रोसा बज्ञाचार्य, असं बहा

.....अजःपि खनाः गुम्हस्यां कि ऊयालं फोहर वां छवया है । थुकियानाः लं फोहर ज्वीगु जक मखु, लँय् ज्वी पिनि नापं र्यायां ज्वी माः ।

—किरण श्रेष्ठ, न्हायकं त्वा:

स्तुच्चं :— मनूतय्गु शील (आचरण) बांलाकेया लागो थव न्हूगु स्तम्भ सुरु याना च्वना । “जितः चित्त बुझे मजू....” धैगु थव स्तम्भे छिगु न चित्त बुझे मजूगु विचाःयात स्वागत दु । विचाः सुधारात्मक, हिसि दुगु, ल्वापु मथलेगु व व्यक्तिवादी मखुगु ज्वीमाः । —सम्पादक

सत्य म्हसिल

—सम्यक् रत्न बज्ञाचार्य, खवप

जन्मं बौद्ध जूसां सत्संगतं अबौद्ध जूम्ह जि ॥
आर्दिनिसें याना च्वनागु कुल धकाः ज्वनाम्ह जि ॥१॥
सत्य म्हसीके मफाः बुद्धया कुल म्हमस्यूम्ह जि ॥
सुदृष्टि धवदुयान मखंकाः ख्युंकाः च्वनाम्ह जि ॥२॥
गुलि गुलि बुद्ध धमंया सः पिज्वयानं नुगः द्वग्म्ह जि ॥
मात्तु मालाः सुदृष्टि चित्तां नसंचा ई खंके माःगु जि ॥३॥
सिसें मस्युसे प्राणी आपालं स्याय् धुन जि ॥
दुःखं कवत्यकाः न्ह्याबले पशुतुल्य ज्वीकाः छाय् जि ॥४॥
होश तय् जि चुक्लि याय्गुली चुपि समानं खंके जि ॥
आः हे नं दुःखया खानि प्वः प्वः चिंगु चाः मचाः थे चं जि ॥५॥
बुद्धं नसंचा इलं करुणा नं मस्वःगु जूसाँजितः ॥
चौरासि जन्म नरक तिर्यक् पशुकुले जन्म काःवने मालीगु जि ॥६॥

नेत्रं खवबि वाः वाः वैगु असत्य लुमना वय्वं ॥
थव फुकं निमूल याय्त स्येके मखु शीलपालन जि ॥७॥
जन्मं नं बौद्ध, कर्म नं बौद्ध मार्गदर्शक तोतेमखु जि ॥
धमं व संघ बिना आसा व भरोसा मेव मदु जितः ॥८॥

पात्ताङ्कुचा हर्यं

त्याग

छहु ग्वाराचिया काय् तचकं बिरामी जुल । थःहे
ल्हाः म्हुतु जोडेयाय् थाकुम्ह ग्वाराचां छु वासः
याय् फै ! थः ज्यानसिवे योम्ह काय् सीत्यंगुर्लि ग्वाराचा
वाथा वाथा कन । वासः मयासें मज्यूगुर्लि वं महस्यूपि-
याय् ध्येबा त्याय् कावन । तर सुनांनं मव्यू, उल्टां थुकलं
विया हल । थुकथं हे थायथासे दां पवना वं सानुचिया
छें थ्यन । सानुचिया कलाःयात थःगु दुःख्या खं कँकं
वं धाल, “स्वै दिसें, जिमि याकः काय् छेंय् बिरामी ।
जिके वासः यायत तकं ध्येबा मदु । छु भचा ध्येबा त्याय्
विया दीसा जि काय् म्वाइगु खे ।”

सानुचिया कलातं लिसः बिल, “छु न्हासं त्याय् का:
वयागु ? लुमंला छं जिमित यानागु अत्याचार । थौं वया
ध्येबा का: वेगु मद्धा: नं मजूला ?”

अबले हे सानुचा व तिथं न्ह्युन्ह्यु दुहाँ वल ।
छेंय् ग्वाराचा च्वना च्वंगु खनाः तकक दित । ग्वाराचां
खवखना सलं धाल, “सानुदाइ, जि छितः यक्को दुःख्या
विया । उकिया कलं थौं जि ईव फल भोगेयाय् माला
च्वन । जि न्हापा लोभी झूर्लि थौं सुयां मययका च्वने
माल । जि पवगर्गीं जुल । काय् यात वासः यायत तकं
ध्येबा मदु । आवंलि थुजोगु ज्याय् लगे ज्वी मखुत । तर
आःयात जिमिकाय् लायकेत ५० तका दां विया दिसे ।
विन्ति ध.य् ।” धात्थं ग्वाराचां पुर्लि चुया बिन्ति यात ।

सानुचां हक्कल, “थौं तिनि चाल ला छं ? लुमंला
छं गुलि परिवार ध्वस्त यायधुन, गुलिस्या काय् पि स्याय्

धुन, गुलिसित पवगर्गीं यायधुन ? अबले अपि खवःगु
ताःला छं ? दया पवंगु स्वेलाः ला छं ? छंत छुकिया
ध्येबा बी ? बी मखु ।” सानुचां बि हे मव्यू । ग्वारा-
चिया खवा: ख्यूं का लिहाँ वनेत लिफः स्वत । तर तिर्थं चां
तप्य ल्हाः ज्वन । वया ल्हाःते ५० तका दां तयाः धाल,
“ग्वारादाइ, धात्थं छं पश्चात्ताप याःगु खःथे च्वं । ना
ध्व दां ना । छिमि काय् लायकि । तर लुमंकि, ध्व जि
छत थकायत ल्हाः बियागु खः, अबले हे थाहाँ वेमफुत
धाःसा हाकनं ल्हाः बीपि दैमखु का, हुँ । वनाः याकनं
वासः न्या: हुँ ।”

ग्वाशाचा पक्क जुल । वया मिखा लः लः धाया वल ।
सानुचिया चाहिं तिथं थे त्याग चित्त दुम्ह षासा दुर्गुर्लि
गर्व महसूस जुल ।

(कवचाल)

स्पष्टरक्तन धन्न—७

प्रज्ञा

धन्दा काय्म्वाः । छिगु अंगू छे पिहाँ वंगु
मदुनि ।” जातःयात कोथीक स्वे धुंकाः जोशी
धाल । भानुया खवाः क्यकुन । नापं च्वम्ह वया छ्यों
क्वाक्वां धाल, “जि धहे धया नि, छंगु लुँया अगु ख्या
का:म्ह चम्पाचो हे ज्वीमाः धकाः ।”

प्रकाश बज्जाचार्य

जोशी सिलवटे जाकि कुतकल, अले भचा घोरे जुयाः
न्यंकल, “छंगु अंगू का:म्हस्यां छन्त न्हापा नं यक्को
हे दुःख बी धुंकल, व नाप छ बरोबर ल्वाय् नं माले
धुंकल ।” भानु घोरे जुल । वया केहेभत चम्पा नाप

आनन्द भूमि

छेँै बरोबर लहा: म्हुतु चले जवीगु वं लुमकल । भानुया
ततां न्यन— “जोशीजु, व खुनिया नां नं धाय्
फुला थे ?”

जोशीं सिलवटे छु च्वल, अले छ्यों धस्वाकाः धाल,
“वयागु नां ‘च’ सुह जुया च्वंगु दु ।” ‘च’ सुह
जगु नां दुपि ‘चम्पा’ बाहेक भानुया छेँै मेरिपि सुं मदु ।
उके चम्पां हे भानुया लु अंगू तके यागु पक्का जुल ।
मथकथ हे खै सप्काः जोशीं अप्पो दक्षिणा लहाते लाकल ।
जातः स्वे दुगुलि व दि वया छेँै निद्वाः बालाक हे तरे
जुल । तर व हे जातः क्यं वंगुलि यानाः भानुया छेँै
ल्वापुया मि च्यात ।

जातः क्यना वःम्ह भानु छेँै ध्यनेवं हे जाकि हाया
च्वंम्ह केहेंभत चम्पानाप तप्यक हे खुनि धकाः ल्वाःवन ।
ल्वापु चको जुल । ल्वाइपि बढे जुल । वं वैगु वं वैगु
आगं प्वला हल । ल्वाना च्वंगु सलंयानाः छेँया क्वे मेला
लगे जुल । जलःखलः पिनि सितिकं स्वे दुगु भनं सकम्पां
ऋया: ऋयालं मन्ह्यों मन्ह्यों स्वःवल ।

चम्पापिनि छेँया क्वे मनूत हूल हूल थस्वै च्वंगु खनाः
लैय वना च्वंम्ह आनन्दरत्नया ध्यान नं उक्से हे वन ।
चम्पापिनि छेँै ल्वापु जुया च्वंगु वं सिल । आनन्द तले
थाही वन । न्हाच्यूम्ह दयवं मेरिपि नं तले वन । सकले
जाना पीभत व केहेंभतया ल्वापु छिने यात ।
ल्वापुया खै फुकं ध्वी द्वुंका आनन्द न्यन, “चम्पां अंगू
काःगु धकाः गथे सिलले ?”

“जातः क्यनाबले जोशीं धाःगुका ।”

“जोशीं धायवतुं ल्वाःवेगु ला ? मसःम्ह जोशी नं

ला जवी फु ।”

“गथे मसःम्ह जवी ? नां नावं किटे याना ‘चम्पा’
काःगु धया हःगु ।”

आनन्द खवाः छ्युःकाः धाल, “व ला छ्विमिसं न्हापा
हे चम्पाया नां कन जवी माः । चम्पाया मेरेगु नं कने
फै ?” भानुया म्हुतुइ धी फित । अले आनन्द न्यन,
“छं अंगू गुबले, गन व गथे जुया तंगु, कै ?”

भानुं कन, ‘धिगः जि म्वःलहुई धका अंगू व घडि
हूं संदूया द्योने सं त्वःता वनागु । न्हिते ४ बजे ति ।
लिपा स्वैबले घडि जकं दु, अंगू छ्रत्ति मदु ।”

आनन्द चम्पायाके न्यन, “छ म्हिगः ४ बजे छेँै
दुला ?”

“मदु । जिला सुकुमायार्पिथाय् वा सू वना च्वनागु ।
बहनी वया बले अंगू तन धकाः पीभत हाला च्वंगु ताया ।
लिपा जा थू वना ।”

सुकुमायां न वया खै खःधका सहि थपे यात ।
चम्पां अंगू खुया मकाःगु सिढ जुल । अले आनन्द भानुयात
धाल, “स्व भौमचा, दोष छंगु हे खः । न्हापांला छं अंगू
खःथाय् तया मथकू । मेगु, छं विचाः हे मयासे केहेंभत नाप
ल्वानाः थुजोगु तमाशा यात । वा सू वना च्वंम्ह चम्पां
अंगू गथे काइ धकाः विचाः हे मयाः । थःगु दुद्धि मछ्योसे
मा सां म्वाःसां जातः क्यं जुल, छेँै कर्चिगः जक
यायत ।” भानुया ख्याः ह्याउँसे च्वन ।

अंगू न्हापा नं माले धुंकूगु खः । हाकनं छकः अंगू
मालेगु ज्या जुल । संदूया दुने पिने न्यंकभनं वास पवास
यात नं अंगू मलू । बरु संदू तःलं छुं च्या च्या याना तःगु
भों, कापः आदि भोडि पिहाँ वे थें पिहाँ बल । अचानक

आनन्दया छगु विचाः च्वाकक वल । आनन्दं छु वहते लहाः
दुत छोयाः छु यंका तःगु छुया सम्पत्ति फुकं पिकाल ।
भवाथः, खात्रा खुत्रुगु छुया सम्पत्तिया दथुइ लुया अंगू
थिना च्वंगु सकस्यां खन ।

सुथ ! न्हावलें थे तु इले भिक्षु धम्मानन्दं बाखं
कना विज्यात- “उपासक, उपासिकापि ! थों जि कने
त्यना न्हेगुगु सप्तरत्न धन (प्रज्ञा)या बारे । खथय
खःये छ्यले फयक दुगु बुद्धि हे प्रज्ञा खः । धात्येला
अनित्य संसारयात मद्वंक खंकेगु हे तःधंगु प्रज्ञा खः ।”

“.....थों बुद्धिया बह काय दया हे मनू मनू जवी
फत । दक्ष बलसिक बुद्धि बल हे दक्षिबे बल्लाः । तःधी
चीधी, लह्व-गंसि छुटेयायगु व्यर्थं खः । धात्येला प्रज्ञा
विश्व विजय याय फुगु ज्याबः खः । गन प्रज्ञा दै, अन
ल्वापु दै मखु; गन प्रज्ञाया बास वै, अन कुरिति व
अन्धविश्वासया नवः धैगु दैमखु; गन प्रज्ञा ख्वा ख्वा
त्यनी अन ‘मसः-मस्यु’या छ्यौं जः मदै वनी ।”

“.....प्रज्ञा मछ्येसे सुंक तयातल धाःसा गुबले
विकास ज्वी मखु । थःगु प्रज्ञां खः मखु छुटेयाय सय्केमाः
थथे धकाः बौद्ध धमं स्यनी । जांयात छ्यलेत प्रज्ञा
मदयकं मज्यू । जां धैगु ब्वनाः लायफु तर बुद्धि अनुभवं
हे जक लायफे । धर्मया छलफल याना, दुगु श्रद्धा व बुद्धि
मुंकातयाः स्वस्थ व निरोगी जुया, मूर्खतनाप संगत
मयासे भिर्पिनाप संगत यानाः थःम्हं प्रज्ञाया दुने थ्यंक
विचाः यानाः न्हाथाय नं प्रज्ञा त्वःफिके मवियाः हे अप्या
प्रज्ञा दयके फे ।”

“.....शरीरया मिखां न खनेमदुगु वस्तु स्वेगु

खःसा प्रज्ञाया मिखा माः । प्रज्ञा विश्वे सर्वंश्रेष्ठगु मिखा
(चक्षु) खः । प्रज्ञा मदुम्ह मनू मिखा दुम्ह कां खः ।
प्रज्ञा व धन खः, गुगु धन दुम्ह मनू संसारे गुबले बुइ
मखु । लके बुढ़ धया विज्याइ- “प्रज्ञा नर (मनू)या
रत्न खः ।.....”

भचालनाः वाखं ववचाल । तर थारासाहुया भन्ते नं
धाःगु छ्र्ति चित्त बुझे मजू । लिवकसं सुकुमायाया सः
तायदत- “बुद्धि तःध धाःगु न मखैला ? व का, उखुनु
हे तिनि आनन्दबाबुं बुद्धि छ्यलाः भानु व चम्पाया ल्वापु
गुलि न्ह्यपुक छिने याना बिल; गुलि न्ह्यपुक लुया
अंगू ल्वीका बिल ।” धयेबां मुंका मक्ख जुया चम्ह
थारासाहुया आनन्दरत्नया प्रज्ञाया प्रशंसा न्यनाः न्हातिका
खिउँकल ।

न्हातिका खिउँकेवं सत्य बदले ज्वी मखु- थ खै
थारासाहुनं स्वला लिपा तिनि थुल । खुं छम्हस्यां चान्हे
थारासाहुया छेंय ख्याः विस्यू वन । सनेमफुम्ह, चान्हे
न्ह्यो मवःम्ह वया माम्हं खुं खनाः चिल्लाय दन । गांया
प्यम्ह न्याम्हस्यां खुंयात ल्यू वन । खुं छथाय सुं मदुगु,
बाखा दुने धुंकुगु व छिज्याय-मिज्याय दंगु छखा छेंय
सुत दुहाँ वन । छगु भवाथःगु कोठाय सुला चंम्ह
खुंयात ल्यूवःपिसं खका पाता कसे यात । तर कोठा
पिहाँ वेत स्वःबले कोठाय निम्ह विष दुषि संपत् फवीं
फवीं याना च्वंगु खन । ल्यूने नं छम्ह सर्वं खते दत ।
लिवक च्वंगु ग्वाखचां नं छम्ह संपया छ्यों पिहाँ वल ।

प्यम्ह ततःधीपि सर्पत ! विष दुषि !! तम्व.पि !!!
गामातयला चिमिसं ति स्वात । गुम्हस्यां दिगुद्यो लुमंकल,

गुम्हस्या आगंदो सःतल । थारासाहुयानं हंसं थाय् त्वःतल ।
 काल धैम्ह गयच्चव, वया मिवाय् लुया वल । काय् म्हाय्
 धन सम्पत्ति फुकं माया मारेयात व । खुँया नं चःति
 हाल । तर आनन्द रत्नं आते मजुसे चिसकं धाल—‘हीस
 ति । स्याय् न्ह्यो सी मतेनि । जि यायें या ।’ थथे धया:
 आनन्द थःगु तोपुलि त्वःता ग्वारामुरा यात । अले व
 ग्वारायात थःगु सासःनं हा: हा: याना: क्वाकल । मेपिसं
 न अथे हे यात । सर्पत रुँ पवीं पवीं याना म्ये लुया
 च्चवन । निम्हला न्ह्योने हे न्ह्या:वल । आनन्द क्वाःगु
 तोपुलि प्वःत कोठाय् उखे थुखे वां छ्वल । धाल,
 “आःल्हा: ज्वना: मा: च्यु” । जि न्ह्यो न्ह्यो वने, छ्रिपि
 ल्यू ल्यू वा । सःमवेक चीसकं पला छ्यु । सासः नं तस्सकं
 ल्हाय् मते ।” थुलि धया: वं अमिसं ज्वना वःगु पाल्चा
 स्याना बिल । सक्लें ल्हा: ज्वना: मा: चिन ।

छिउँसे च्चवं । सक्लें ग्याः । सर्पया पवीं पवीं रुन
 तस्सः जुल । छिउँबले धकाः खुँ तिन्हया विस्यूं वन ।
 तर आनन्द वयात ल्यू मवं । आकाशाकां खुँ चिल्लाय्
 दंगु ताय् दत । सक्स्यां नुगः भारा भारा मिन । छिउँसां
 सक्लें आनन्दया ल्यू ल्यू तीसकं पलाः छिनाः अंगः छुखे
 लिनाः बुलुहुँ लुखां पिहाँ वल । पिने ध्यनेवं अपि लिफः
 मस्वसे विस्यूं वन ।

कहे खुनु सुये स्वः वः बले खुँ चातुवाना च्चंगु
 छन । वयागु म्ह छम्हं वँचुम्हे च्चवं ।

गामातय्त बचेयाना व्यूगुलि सक्स्यां आनन्दयात सुवाः
 बिल । थारासाहुया दक्षिवे लयता वो । तोपुलि ग्वारा
 छ्याय् चांक्षोङ्गु धकाः च्यं बले आनन्दं कन, “सर्पया न्हाय्
 मदु, उके जि चिसकं न्ववानागु अमिसं मताः । छ्रिपि

अमिसं खने मदयकेत मत स्यानाः कोठा छ्यूं का बिया ।
 छिउँसां अपि छीगु क्वाःगु म्ह नतुनाः वय्फु । उके क्षीसं
 तोपुलि हा: हा: यानाः क्वाकाः वां छ्रिया बिया । छिउँ
 बले इपि व हे क्वाःगु तपुलि पाखे वन । छ्रीपि विस्यूं
 वया । तर बिचरा खुँ ! वं मस्यू कि सर्पया
 न्हाय् पं मदुसां जमिन थर्क जूगुलि ताः । छी ला सःमवेक
 कोठा पिहाँ वया । तर खुँ कोठा थर्क ज्वीक विस्यूं
 वं बले सर्पतसे वयात रुस्ते यात ।”

सक्स्यां आनन्द स्यूगु ज्ञां वं छ्यूगु बुद्धियात
 प्रशंसा यात । थारा साहुया नं मती वन—“धात्ये आन-
 न्दया प्रज्ञां यानाः जिपि बचे जुल । जिगु धनं छु याय्
 फत धका ? प्रज्ञा तःधं, सप्तरत्न धन तःधं धाःगु सत्य
 खः । थुजोगु उपदेश बिया बिज्याम्ह बुद्धयात वन्दना दु ।”
 श्रद्धावस थारासाहुया छ्योँ क्वच्छुत ।

(क्वचाल)

च्चि-ब्वाख्याँ

जिमि वयात

“भंते ! सफू छगू निगू दःसा बिया बिज्याहुँ ।
 छाय् छन्त नं सफू माःला ? थःत मागु फुकं सहे
 सः । हानं छुयायत ?”

भन्तेया लिसः थथे हे जुल अले जि धाय् हे माल,
दरशा ‘नेवामि’ सम्पादक ‘धर्मोदय’

अके हानं छकः अनुरोध याय् थें धया-

“रव भन्ते, जि जक सयां छुयाय् सः सःपि जक मुनेगु
 जमाना नला मखु थौं कहे । कुँ कुलामय् च्वोपि मसः
 मस्यूपिंत स्यने कने याय् मागुः जमाना जुया वल ।”

“अन्यापिन्त स्कूल क्याम्पस दहे दुनि छन्त छाय् धन्धा ?” “मखु भन्ते जिला इमिगु पक्षं धया च्वनागु मखु क्याम्पस स्कूल वने म्वापिं छेँकुलु व्या जुया च्वने माःपिन्त धया च्वनागु ।

“छाय् इमित सफू यंको बी त्यनाला ? थवला ठिक मजू थें च्वों । छाय् धासां छेँ कुलु व्या धयापिन्स थों कन्हेया न्हू न्हूगु फेशनया लागी फिलम फेर, इम्स विकली स्टार स्टाइल, फेमिना पत्र पत्रिका स्वया ज्वीगु अले रेडियो हाय् का: म्ये हाला ज्वीपिस जिमिगु सफू दराजे जक तया: न्हिं छकः अन्याइगु हैं अके ठिक मजू धयागु । सफू धैगु दो पुजा याय् थें पुज्याय् त छापेयाना तयागु मखु । आम खैं उचित जू भन्ते, जिगु समर्थन दु । तर छुयाय् गृहस्थी जीवन हना च्वोंपिनि छेँ कुलु व्या त ताले मजुल धाय् वं सःपि न मसः थें जुया वने यःगु जुया च्वन । अके अन्यापित छु ज्ञानया उपदेश बीला धैगु हेतुँ छःपित अनुरोध याना च्वनागु ।

“छाय् अपायसकं सुयात माल सफू ?”

“सुयात धाय् रव भन्ते, जिमि वयात हे माल ।”

“ए ! अथेला ? कासा न्होने दुगु ‘गृह विनय’ छागूनि यंकि, मेमेगु सफू माला तथ् लिपा वय् बले यंकि गुकि गृहस्थी तय् सं व्याकं पालन याय् माःगु नियम विति रिति व कलातं भाःतयात याय् मागु सेवा, मां जुया यः मस्तेत याय् माःगु कर्तव्य, छेँय व्यपिनाप हने माःगु खैं व मस्तेसं मां बौ सेवा गये याना याय् गु इत्यादि बारे कना तःमु दै । अन्यागु हे निगू प्यांगु सफू बीका मजूला ?”

ज्यू महादया भन्ते ! आवंनिसे यज्यागु सफू छ्यग् निग् यंका: ब्वंकेगु कुतः याय् मफुत धाय् वं इमिसं बुद्ध भगवान् या उपदेश न्यने मसै धकाः यसें वःगुल अनुरोध यानागु । का धन्धा काय् म्वा इर्पियेंज्यापिन्त नुगले छ्वाथुइक कनेगु बाखं सफून याकनं प्यहाँ वैगु दु ।”

“अय् सा भन्ते थोंयात म्हाःल विदा ज्वी लिपा वय् बले ज्वना वने ।” ★

शाक्य प्रेस

तपाईंके हो

त्यसैले शुद्ध र छिटो छपाईको लागि
हामीकहाँ पालनुहोस्

वा

१३६०४ मा फोन गर्नुहोस्
शाक्य प्रेस, उँच्चाल, काठमाडौं

आनन्द भूमि

छिं स्यूला थे ?

- ★ जुजुपिनि जन्मदि बले महापरित्राण यायगु चलन स्व. श्री ५ त्रिभुवनया पालंनिसें चले जूगु खः ।
- श्री ५ त्रिभुवनं राज दरवारया दुने हे नं महापरित्राण याका विज्यागु दु ।
- ★ गये नेपाले बौद्ध धर्मया हिन्दु धर्मनाप सहिष्णुता दु अथे हे चीने न बौद्ध धर्मया ताओ धर्म व कन्फुसियस धर्मनाप सहिष्णुता दु ।
- ★ स्वांया पुन्ही खुनु नेपा: अधिराज्य भर हिसा बन्द यायगु धोषणा स्व. श्री ५ महेन्द्र लुम्बिनी च्वना हे याना विज्यागु खः ।
- ★ अमेरिकाया भाबु हेनरी स्टीलं सन् १८८५ स दक्षिवे न्हापां बौद्ध रण्डा पिकागु खः ।
- ★ जुजु अजात शत्रु दक्षिवे न्हापां बुद्धया शरणे वं बले मिसापि सैनिक, मिसापि सल व मिसापि किसितसें घेरेयाका वन । धात्वेला व फौजे अजातशत्रु व वया गुरु जीवक वाहेक मेर्पि फुकं जीवित मिसापि ।

सुचं:- “छिं स्यूला थे ?” धैगु थ्व स्तंभयात बौद्ध धर्म सम्बन्धि न्हाइ न्हाइ पूगु खैं व्यया हया दीत अनुरोध दु । -सपादक

‘थथे मजूसा बाँला: ज्वी’

सम्पादकजु,

थवहे वंगु जेठ २० गते सोमबार खुनु मरु त्वाले जूगु महापरित्राणे छागु कार्यक्रम स्वे खन । तस्सकं लय्ताया खँ खः । नेपाले दक्षिवे न्हापां भगवान् बुद्धया पालेथे न्हाइपुसे च्वक भन्तेपि थकार्लिनिसें छोलाकक भिक्षाटन

विज्याकेगु ज्या जुल । उपासक उपासिकापिसं नं दुनुगल् निसें श्रद्धा व्यका थःयगु श्रद्धाकथं नयगु बस्तुत पात्रे तथा बिल ।

तर अपसोचया खैं भिक्षाटन धुंका व दान व्यूगु फुकक नयगु बस्तुत छ्याय्हे ल्वाकः बुकः याना छ्यगः दालाय् ध्वंकल । भन्तेपित मेगु हे भोजन याकल । थुकियाना: नयगु बस्तुहे नं यक्को हे सिति वन । मेगु कथं धाय्माल धाःसो थ्व भिक्षाटन छ्गू केनेये (तामासि) जूवन । श्रद्धावान् तयगु श्रद्धा फुककं छ्ये लावन । अय् जुया: युजोगु कार्यक्रम ज्वीबले भिक्षाटन वःगु भोजनहे भन्तेपित भपा विज्याकूसा अन्न सिति मवनिगुया साथे दान व्यूपि सकस्यां लय्ता वैगु खै ! नेपाले दक्षिवे न्हापां थज्यागु कार्यक्रम जूगुलि शायद कार्यक्रम याःपिनि मछिना थथे याय् याःगुन ज्वीफु । तर लिपा लिपान् थथे कार्यक्रमः दय्का यंकीबले थथेहे जुया वंसा भिक्षु संघया भिक्षाटन भोजनया लागी मखु केनेत (तामासि) जक जूवनी । अय् जुया: हाकनं हाकनं थज्याःगु कार्यक्रम दय्का दीबले कार्यक्रम दय्का दीपिसं थथे सिति वनीगु किसिमं ज्या याना मदिल धाःसा बांला ज्वीः धकाः जिमिसं चाया ।

—अगांध्य रत्न कसा,
असं, न्हैकंत्वा ये ।

सूचना :— “सम्पादकयात पौ” (सम्पादकलाई चिट्ठी) नामक यस स्तम्भमा बौद्ध धर्म र बौद्ध क्रिया कलाप सम्बन्धी तपाईँलाई लागेका कुराहरू एवं सुलावहरू पोखन सक्नु हुन्छ । यस्ता सुधारात्मक आलोचनाहरू नेपाली, नेपाल भाषा र अंग्रेजी जुनसुकै भाषाको भएता पनि “आनन्द भूमि” स्वागत गर्दछ ।

‘श्रद्धा स्यंके बी मज्जू’

सम्पादकजु,

जि महस्यमह मनू छम्हस्या भन्ते गुरुमांपित भोजन याकेगु साप हे इच्छा जुल । उकें वं भोजन याके बले छु छु यायमाः धकाः विहारे वनीमह व बरोबर भोजन याका च्वंमह उपासिका छम्हसिके न्यन । जिमि भन्ते मुरुमांपित थव धव साःगु नकेमाः, थुजोगु जाकि माः, थथे रिकापित तयमाः, थथे दान बीमाः आदि आदि धकाः व उपासिकां वयाः भन्तेपित व गुरुमांपित तःजिकाः ख ल्हात । युकथं करमाययानाः भोजन याकेमाः धैगु न्यनाः व मनूया

भोजन याकेगु आँट हे मवल । ध्येबा यवको खचं याय मफु वं । उकें श्रद्धा दुसां भोजन याके मफुत ।

थुजोगु घटना मेमेपित न जू ज्वी माः । उकें जिं स्वेला भोजन याके बले थुलि तःजिक याकेमाः उलि तर्झजिक याकेमाः धकाः स्यनेगु ठिक मज्जू । भिक्षुपिंत दातापिनिगु श्रद्धा अनुसारं न्ह्याथे नकूसा ज्यू । थथे हे भोजन याकेमाः अथेहे भोजन याके माः धयागु मदु । भोजन याकीपि अप्पो फरमेयाय मफुपिनं ज्वी फु । अजोपिनि श्रद्धा सुनांन कवत्यलाबीगु ठिक मज्जू ।

—प्रेम कुमार शाक्य, थायमर्ण

आ. कु. विद्यापीठ सदस्य

“समाजको परिवेश भित्र एउटा व्यक्तित्व”

क्रमस्त्रा वार्ता
शिक्षिका आ. कु. विद्यापीठ

साथी, यो समाजनै यस्तै छ
यहाँ आफन्तले आफन्तलाई खसाल्छन्
अनेक कृत्रिम आरोप लगाई
अनि आफू साँचिलो बन्न खोजदछन्
निर्दोषीले यहाँ दोषी भएर बाँच्नुपर्छ
यहाँ चाकडी, चुकली नगरे एक कप चियाको
भेद सहनुपर्छ ।

साथी, यो समाजनै यस्तै छ, यहाँ धनवान्‌ले
निर्धनसँग धनको रवाफ देखाउँछन् बलवान्‌ले
कमजोरसँग विद्वान्‌ले मूखसँग
अनि यहाँ बनावटी कुरा लाएर मान्छे रिक्षाउन

उसको सकदो प्रशंसा गर्नुपर्छ नत्र यहाँ आफन्त
 आफन्त नभएर पराई बन्न पुग्छन् । तर,
 साथी म यस विद्यामा अनभिज्ञ छु त्यसैले
 मैले यहाँ घमण्डीको उपमा भेट्टाएको छु । अनि
 जसको साथमा आफन्तद्वारा वर्षने ब्यङ्गलाई र
 हेप्पाइलाई मुटु थिचेर सहेको छ भैले यहाँ एक
 कप चियाको अन्तरलाई सहनु परेको छ किनकि
 कृत्रिम विद्या र चाकडीको सम्मान मनपराउन्न
 यस्ता संम्पूर्ण परिवेशको समाज भित्र बसेर म
 समाज चिन्ह सकिदन किनकि यहाँ स्वार्थ सिद्ध
 गर्न अनेक भूमिका खेलिन्छ शत्रु भित्र बन्न सकछ
 भित्र गत्रु, अनि स्वार्थ पूरा भएपछि कसैले कसैको
 वास्ता गर्दैन यहाँ मान्देलाई देख्दा मुन्टो बटारिन्छ
 यहाँ आफ्नो मान नघटोस् भन्नाको लागि अरुको
 गुणलाई लुकाइन्छ, आफ्नो ज्यानभन्दा यहाँ धाक ठूलो छ अनि
 साथी, यहाँ कसैलाई खसाल्नु इज्जत र गौरवको
 कुरा हुन्छ, कसैले यहाँ मलाई आफन्तले चिन्दैनन्
 किनकि उनीहरूमा धन छ, धाक छ अनि रवाफ
 तर म निर्धन छु यसैले साथी, अहिले म
 बाँचेर पनि मरे तुल्ये नै छु ।

ओहो म कस्तो मान्दे ?

विजया लक्ष्मी स्नाधेम्ना
 शिक्षिका बा, कु. विद्यापीठ

ओ हो म कस्तो मानिस रहेदुँ ?
 कसैको भनाइ सहनुनै परेको छ
 परिस्थितिले मलाई यस्तै गरिदिएको रहेछ
 म के गरु म के गरु परिस्थितिसँग अलगिन चाहन्छु

तर म एक समाजकी नारी हुँ
 त्यसकारण मेरो यतिको क्षमता कहाँ छ र ?
 उफ्, म यो संसारका मान्देहरूदेखि टोलाइरहेछु
 मेरो इच्छा यही छ आफ्नो आधार आफै बनूँ
 तर यो समाजले कहाँ विन्छ र !
 फेरि यो समाजसँग अलगिनु पनि
 मेरो के शक्ति छ र ?
 ओहो, म कस्तो मानिस रहेछु ।

बौद्ध गतिविधि

गत जेष्ठ १६ गते अनला पूर्णिमाको दिन आनन्दकुटी विहारमा बिहानेदेखि स्वयम्भू ज्ञान माला भजन भयो । शीलप्रार्थना पछि भिक्षु अश्रवोषद्वारा बुद्धपूजा पछि भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविरले धर्म उपदेश गर्नुहुँदै भन्नुभयो— अर्थ न वर्यको पद भएका हजारौं वाक्यहरू सुन्नुभन्दा कामलाम्ने वाक्य एउटा नै उत्तम छ जुन सार्थक पद सुन्नाले शान्ति मिल्दछ ।

उदाहरणार्थ बुद्धकालीन घटना प्रस्तुत गर्नुहुँदै भन्नुभयो— एक जना दारुचिरिय नामक धर्म पिपासु व्यापारी बुद्धको दर्शन गर्न र धर्म उपदेश सुन्न गएको थियो । भगवान् बुद्धले दारुचिरियलाई उपदेश दिनुहुँदै भन्नुभयो— देख्ने देला देख्नेमात्र, सुन्दा सुन्नेमात्र, स्पर्श गर्दा स्पर्शमात्र हुनु तर त्यसैमा स्वादली टाँसी नर हनु । यी बुद्धवचनहरू सुनी उनी अहंत भयो अर्थात् राग द्वेष र मोहबाट मुक्त हुनुभयो ।

त्यस पछि आनन्दकुटी दायक सभाका अध्यक्ष श्री पूर्णिमाजी तुलाधरले आगामी असार १५ गते शनिवार पूर्णिमाको दिन आनन्दकुटी दायक सभाको पुनर्गठन हुने भएको सूचना दिनुभई आफू उक्त शोहदामा बस्नुहुँदा सन्तोष जनक काम गर्न नसकेको मा क्षमा मार्गदै विदा लिनुभयो ।

आनन्दकुटी विहार गुठीका सचिव श्री तीर्थनारायण मानन्दधरले आय व्ययको विवरण पेश गर्नुभयो र सबैको सहयोगको लागि अपील गर्नुभयो ।

भोजनोपरान्तको कार्यक्रममा भिक्षु अश्रवोषको

ध्यान सम्बन्धी उपदेश पछि श्री भाइकाजी रंजितले आफ्नो बर्मा यात्राको सम्मरण घटलाएँदो तरीकाबाट सुनाउनुभयो । त्यस्तै श्री करकटमान तुलाधरले पनि आफ्नो बर्मा यात्राबाट प्रभावित भएको कुरा पोखनुभयो ।

बौद्ध व्याख्यान

“भगवान् बुद्ध तथा बौद्ध धर्म र दर्शनको विस्तार” विषयमा वाराणसी स्थित प्रसिद्ध संस्कृत विश्व विद्यालयका श्रमण विद्या संकायका अध्यक्ष तथा पालि विभागका प्रधान आचार्य प्रा० जगन्नाथ उपाध्यायबाट २०३७ असार १ गते देखि द गतेसम्म नवर्निमित बौद्ध विहार भृकुटी मण्डपमा व्याख्यान भएको थियो ।

उक्त व्याख्यान—माला भिक्षु सुमंगलको आयोजनामा भएको थियो ।

संघ प्रकाश मासिक पत्रिका

अखिल भारतीय भिक्षु संघको तर्फबाट संघ प्रकाश नामक बौद्ध मासिक पत्रिका दिल्लीबाट हिन्दीमा निस्केको छ । भिक्षु प्रज्ञारत्नको सम्पादकत्वमा प्रकाशित भइरहेको छ । वार्षिक भा. रु. ६।— मात्र ।

ठेगाना— बुद्ध विहार,

दा० अम्बेडकर नगर, फेस-४ ।

नई दिल्ली ६२

ग्राहक बनो सहयोग गरिदिन अनुरोध गरेको छ ।

भूल सुधार

आनन्द भूमि वर्ष द अंक २ मा भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरद्वारा लिखित ‘बुद्ध’ शीर्षक लेखको दोश्रो

पाराग्राफ, चौथो लाइनमा ग्रूथवाचक शब्दको ठाउंमा
“गुणवाचक” भनी सच्चाइ पढ्नुहोला ।

नयाँ प्रकाशन

पद्मपाणि बोधिसत्त्व, लेखक भिक्षु सुदशन, प्रकाशक
रत्नमान शाक्य, अशोकमान शाक्य, ललितपुर

भाषा नेपाली । प्रस्तुत पुस्तकमा बोधिसत्त्व शब्दको
परिचय, नेषालमा बोधिसत्त्वको स्थान, महायान-हीनयान
को उत्पत्ति र विकासको बारे व्याख्या उल्लेख छ ।

बुद्ध धर्म सम्बन्धी पुस्तक दुई प्रति आनन्द भूमि
कार्यालयमा पठाएमा परिचय छापिदिनेछ ।

जातक संग्रह

भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरद्वारा अनूदित जातक
संग्रह भाग १. २. ३. आनन्दकुटी विहार गुठीबाट प्रका-
शित भइसकेको छ । अतीत कालका सामाजिक परिस्थिति
व्यापार, राजनीति र नैतिक सम्बन्धी जानकारीको
लागि जातक संग्रह पढ्नुहोला ।

आनन्द कुटीयात प्रदान

श्रीमती हेरादेवी कंसाकारं दिवंगत माजु पुनमाया व
दिवंगत पति ताराबीर्सि कंसाकारया पुण्य स्मृतिस कोठा
छक् दयका: आनन्दकुटी विहारयात प्रदानयाना दिल ।
शिलापत्र च्छया: प्रदान याना दीगु विवरण थये ख:-

नमोतस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स

नेपाल देशया राजधानी कान्तिपुर नगरया स्वयम्भू
स्थित आनन्दकुटी विहारे बुद्धसम्बत् २४९१ स प्रथम
प्रतिस्थापित जुयाच्चंगु स्थविरवादि भिक्षु महासेव्या
उपोसथागार सीमा-गृहसं बुद्धशासनया उन्नतिया निमित्त
केलजनबाहा त्वा या दिवंगत पुनमाया कंसाकार व वय्कः

या काय् दिवंगत ताराबीर्सि कंसाकारया निर्वाण कामना
यासे वय्कःया धर्म पत्नी हेरादेवी कंसाकारं छगु तल्ला
निर्माणयाना: प्रदान धा:गु जुल, इति बुद्धसम्बत् २५२३
नेपाल सम्बत् ११०० सिलागा त्रियोदसि बृहस्पतिबार
शुभम् । २०३६।१।२।५

महापरित्राण

आशामाया राजकर्णिकार उपासिकाया ७५ दैं क्यंगु
बुद्धिया लसताय् (उपलक्षे) विश्वशान्ति ज्वीगु मैत्रीचित्त
सकसिगु नुगले दुर्धायामा धंगु कामना याना पूज्य भिक्षु-
संघ पिनिपाखे २०३७ ज्येष्ठ १९ गते मरुटोल, ग: कुटि
कान्तिपुरसं महापरित्राण पाठ सम्पन्न जुल ।

महापरित्राण पाठ ज्वी न्हो स्वयम्भू ज्ञानमाला
भजन जुल । २० ज्येष्ठ सुथे बुद्धपूजा व भिक्षु संघ तथा
अनगारिका पित्त दान बीगु पुण्यकार्य नं सम्पन्न जुल ।

इति महापरित्राण पुण्यकार्य आशामाया राजकर्णिकार
व काय्-पी तीर्थलाल, सानुलाल, एकलाल, केदारलाल सहित
जहान परिवारपिनिगु श्रद्धाकर्थं जूगु खः ।

वार्षिक उत्सव

भोैत (बनेपा) ध्यानकुटी विहारे बुद्ध मूर्ति स्थापना
याना: बुद्ध मन्दिर निर्माण जूगु प्यदै फुना: न्यादै क्यंगु,
वार्षिक उत्सव २३ ज्येष्ठ २०३७ खुनु सम्पन्न जुल ।
बाडख्यो मानन्धर ज्ञानमाला खल: पाखे ज्ञानमाला भजन
लिपा पूज्य प्रज्ञानन्द महास्थविरं पंचशील विया विज्यात ।
ध्यानकुटी अध्ययन मण्डलया सदस्य श्री प्रदीप शाक्यया
स्वागत भाषण लिपा विज्यराम कर्मचार्ययागु वार्षिक
उत्सवया बौद्ध गीत गान जुल ।

भिक्षु प्रज्ञार्थिम बुद्धपूजा याका: धया विज्यात— थये

बुद्धपूजाया कार्यक्रम दयकेगुरुं ज्ञानलाभया हेतु ज्वी फु ।
कुटी धयागु मानसिक शान्तिया ज्ञानलाभ याना च्वनेगु
चिकिचागु थाय् यात धाइ । थन ज्ञानलाभ याना: सहयोग
बीगु नं उपासक उपासिकापिनि कतंव्य खः ।

पूज्य प्रज्ञानन्द महास्थविरं धर्म देशना याना: धया
विज्यात— धर्मरस थूम्ह व्यक्ति प्रसन्न चित्त जुया: आरा-
मपूर्वकं न्होःवयकाः च्वनी, पण्डितवर्गं आर्य धर्मे मन
तया च्वनी । बुद्ध धर्मकथ सुवच ज्वीगु अर्थात् अनुशा-
सने च्वनेगु भिं जू । उदाहरण्या लागी धायमाल धाः सा
भिम्ह ड्राइवर दुगु मोटरे च्वर्पि यात्रित सुरक्षा ज्वी । खँ
व ज्या मिले जूपिन्त सुवच धाइ । सुख धयागु धन सम्पत्ति
दुर्थे मने सन्तोष दुसा चित्ते शान्ति दुसा जक सुख जू
धंगु खँ व्याख्या याना विज्यात ।

अनं लिपा धर्मवती अनगारिकां धया विज्यात् जन्म
दि लोमके मज्यू धःका बुद्धं धया विज्याःगु खँ व ज्योति-
षया धापुति अर्थं पाः ।

बुद्ध्या धापूकथ मांया प्वायें जन्म जुया थे सिना
बने मानि धयागु खँ लुमकेया निति जन्म दि लुमकेगु वा
जन्मोत्सव माने यायगु खः । बुईं वा पीगु झीत वा थःत
माला याना च्वनेगु थेहुं जन्मदि नं थःत माला: माने
याना च्वनागु खः । पुण्यरूपी पुसा पीत जन्म जयन्ती
माने याना च्वना ।

ज्योतिष तयगु विचारकथं दच्छ तक ग्रह मभिगु
ज्या याना तयागु भिकेत जन्म दिं माने यानागु ज्वी ।

भिक्षु अश्वघोषं धन्यवाद ज्ञापन याना विज्यात । केशव
काजी बैद्यं ध्यानकुटीया दच्छया गतिविधिवारे परिचय
विया दिल ।

मणि मण्डप विहारे बुद्धपूजा

धर्मकीर्ति विहारया लच्छिया द्वको जिला जिलाय्
वनाः बुद्धपूजा यायगु व बौद्ध शिक्षा प्रचार यायगु कार्यक्रम
कथ बुद्ध वर्ष २५२४ जेठ २५ गते ललितपुर स्थित मणि-
मण्डप विहारे बुद्ध पूजा पुण्य कार्यक्रम सम्पन्न जुल ।
पंचशील प्रार्थनां लिपा मणिमण्डप विहार दायक पारिषद्या
अध्यक्ष श्री प्रेम बहादुर वज्राचार्यं स्वागत भाषण याना
विज्यात । अनं लिपा दायक परिषद्दा सचिव श्री राज-
भाइ वज्राचार्यं मणिमण्डप विहारया परिचय विया धया
विज्यात— थव विहार पुलांगु खः । थव विहारयात धपगा
वहि न धाः । नरेन्द्र देव (जुजुया) पाले जीर्णोद्धार जुया
हाकनं भग्नावशेष जुल । आः थेरवादी भिक्षुपि थन च्वं
विज्याना आः हानं जीर्णोद्धार याना: न्हगु विहार नं बने
जुल । थाइल्याण्डं पूज्य धर्म धीर राजमहामुनी ढलोट-
याम्ह बुद्धमूर्ति विया हया विज्याःगुलि न्हगु विहार कः कः
धाल ।

बुद्ध पूजाया आयोजक धर्मवती अनगारिकां बुद्ध-
पूजाया वारे परिचय विया विज्यात— साधारण कथ
पंचशील अष्टशील धकाः हाला च्वने म्वाः । साधारण
मनूतयत दुःख ज्वीजू ल्या मयाय् बले अर्थे शीलं कलन
जू । हानं गुलि गुलि दुःख सिया: धर्म याइ उलि धर्म
अपो दै । बुद्ध पूजा याना च्वने बले पलख जूसां अकुशल
चेतनां मुक्त जुयाः शोल बालाक पालन जू ।

भिक्षु शीलभद्रं बुद्धपूजा याकाः धया विज्यात ।
मन शुद्ध याना: बुद्धपूजा याय् माला च्वंगु दु । मन शुद्ध
याना थे बुद्ध गुण नं छु छु खः सीके माः । भगवान् बुद्ध
यात द्योः समझे जुया पूजा याय् मज्यू, वसपोलयात

चोः धायगु ठीक मजू ।

भिक्षु अश्रवोषं धर्म देशना यानाः धया विज्यात्-
बुद्धपूजा याना च्वना ये कीके बौद्ध पहया चिं नं दयका
यके माः ।

शाकर्यसिह विहारे बुद्धपूजा

२०३७ असार १ गते खुनु दिवंगत जूम्ह जाणशिला
अनगारिकाया मांया पुण्य स्मृतिस सकल भिक्षु गण व
अनगारिका तथा स्वंगू शहरया उपासक उपासिकापि
सम्मिलित जुयाः भव्यकथं बुद्ध पूजा सम्पन्न जूगु समाचार
दु ।

पूज्य प्रज्ञानन्द महास्थविरं शील प्रदान व बुद्ध पूजा
याकाः दिवंगत जूम्ह उपासिकाया श्रद्धाया व्याख्या यानाः
धया विज्यात्- दिवंगत उपासिकां थः याकः म्हाय्
बुद्ध शासने अर्पण याना ये थम्हं नं बुद्ध शासनया सेवा
यानाः परलोक वन । अज्यापिनिगु गुण लुम्काः पुण्य
कर्म याय् बह जू ।

बुद्ध पूजां लिपा भिक्षु सुनन्द मांया गुणया वारे बुद्ध
धर्मकथं सरल व बाँलाक ध्वीक धर्म उपदेश याना
विज्यात ।

वसपोलं थम्हं खना ये थाइल्याण्डे बुद्ध धर्मयां नं
चर्चा याना धया विज्यात्- अन देशे धर्मं याइगु नां कमाय्
याय् त मखु । थाइल्याण्डया बौद्धत खं जक ल्हाना
च्वनीपि मखु ज्यानं याना यंकीपि खः । थाइल्याण्डे ४
लाख भिक्षुपि दु । अन कीथाय् ये बुद्ध जयन्ती बले जक
रेडिओं बुद्ध धर्म प्रचार याइगु मखु न्हिया न्हिथ सुथ न्हापनं
बुद्धया उपदेश प्रचार याना च्वनी ।

भिक्षु अश्रवोष व जाणशिलां नं न्वंवाना विज्याःगु

दु । सकल भिक्षुगण व उपासक उपासिकापिन्त जलपान
व भोजन संग्रह जूगु नं समाचार दु ।

ज्ञानमाला भजनया प्रचार

वागमती अंचलया पाँगा हरवाली चोक धया थाय
न्हगु ज्ञानमाला बुद्धखलःया जन्म जूगु दु । उक्त ज्ञानमाला
खलःयापाखे कीतिपुर विहारे गणमहाविहारे, श्रीघ विहारे
व आनन्दकुटी विहारे ज्ञानमाला भजन हाला दीगु दु ।

उक्त ज्ञानमाला खलःया नेता हरिमान महर्जनपाखे
वःगु समाचारकथं बलम्बु विहारे व स्वयम्भूइ नं ज्ञान
माला हालेगु कार्यक्रम बाकि हे दनि ।

फूच्चे हाकनं बुद्धपूजा

आनन्दकुटी दायक सभाया पासापि मुनाः जेठ १८
गते फूच्चे बुद्ध पूजा याना वःगु समाचार दु ।

उखनु हे पूज्य प्रज्ञानन्द महास्थविरया नेतृत्वे नं फूच्चे
बुद्धपूजा जूगु समाचार दु ।

भोंते प्रवचन कार्यक्रम

भोंते ध्यानकुटी अध्ययन मण्डलया आयोजनाय्
२०३७ असार ८ गते ध्यानकुटी विहारे भिक्षु अनिरुद्ध
महास्थविरया सभापतित्वे छगु प्रवचन समारोह जल ।
उक्त प्रवचन कार्यक्रमे भिक्षु अश्रवोष, धर्मावती अनगारिका,
श्री बरदेश मानन्धर, श्री प्रकाश वज्जाचायं, श्री
बुद्ध काजी रंजितपिं स भाग कयाः थःयःगु विचार व
अनुभवया खं न्वंका विज्यात, दिल ।

अन्ते सभापति भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविरं अनुशासन
यानाः धया विज्यात्- नीचपिं न्हापां हे विधन बाधा
वै धैगु मती तया विकाशया ज्या छुं नं सुरू बाइ
मखु । मध्यमवर्गतसे विकासया ज्या याना च्वना बले

बिधन बाधा वल धका: बिचे है ज्या तोता बी। उत्तमपि
मनूतसे न्हाकको है बाधा योःसां ज्या सिमधःतले तोती
मखु ज्या सिद्ध याना: तिनि तोती।

धर्म देशना

बनेपा ध्यानकुटी विहारे २०३७ असार ९ गतेनिसें १४
गते तक भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर व भिक्षु कुमार काश्यपं
व धर्मवतीं बुद्ध धर्मया बारे धर्म उपदेश याना बिज्ञाःगु
दु। बाखं न्यनाः स्थानीय श्रोतागण प्रभावित जूगु व
थुकथं बरोबर बाखं न्यनेमाः धैगु चर्चा दु।

प्रत्येक शनिवार खुनु निहने ४ बजेनिसें ५-६ बजे
तक भोतया ध्यानकुटी विहारे व ये धर्मकीर्ति विहारे
युवक युवतीपिन्त बौद्ध शिक्षा बीगु ज्या जुया च्वंगु दु।

हूगु बुद्धविहार भूकुटी मण्डपे न अर्थात् सिद्धार्थ
शिशु निकेतने नं शनिवार पर्तिकं सुथे सुथे बुद्ध धर्म
ब्वंकीगु ज्या शुरू जुया च्वंगु समाचार दु।

बुद्ध धर्म सम्बन्धी सफूत माल धाःसा ललितपुर
नागबहाल हेराकाजी सुइका: व भूकुटी मण्डप सिद्धार्थ
शिशु निकेतने सम्पर्कं तयादिसँ।

बां बांलाःगु बाखंत सीके योःसा भिक्षु अमृतानन्द
महास्थविरयागु जातक संग्रह भाग १. २. ३. तक आन-
न्दकुटी विहार गुठी प्रकाशित ज्वी धुँकुगु दु।

कालिम्पोङ्ग्रे बुद्ध-जयन्ती

कालिम्पोङ्ग्रे नेवाःतयसं माने याना वया च्वंगु बुद्ध
जयन्ती समारोह थुगुसी ५० दाँ (न्ययःदाँ) क्यगु उपलक्ष्ये
कालिम्पोङ्ग्रे धर्मोदय सभाया तत्वावधाने २५२४ दाँ या
बुद्ध जयन्ती समारोह स्वर्ण जयन्ती (Golden

Jubilee) या रूपे विशेष कार्यक्रमया आयोजना याना:
स्थानीय धर्मोदय विहारसं धुमधामं कुः कुः धायक माने
याःगु समाचार प्राप्त जूगु दु।

शाक्य प्रेसपाखे सहयोग

‘आनन्द भूमि’ वर्ष ८ अंक १ बुद्ध जयन्ती विशेषाङ्क
पत्रिकाया लागी शाक्य प्रेसं १२७५ दां बियाः आर्थिक सह-
योग व्यूगु दु।

आनन्द भूमि पत्रिकाया आजीवन ग्राहक तयगु नामावलि :-

रसीद न.

१३३३ सत्य नारायण मानन्धर, पो ब. नं. २३ बीरगंज
१३२७ रत्न देवी स्थापित, १२/५५ यायमर्ल काठमाडौं
३९९ श्रीमती लक्ष्मीहीरा स्थापित, सिद्धार्थ होटल
दर्वार मार्ग

जगत बहादुर शाक्य, १४/२६२ क्वालखु यल
क ३८२ शारदा बज्राचार्य, असन तक्ष बहाल ये
क ३९३ सम्पूर्णरत्न तुलाधर, असन बालकुमारी
क १७६ विनोद शाक्य, क्षेत्रपाटी

क ५५० रत्नमार्सि, नेपाल प्रेस
क ५६१ कमलरत्न तुलाधर, कमलादि
१८८६ मोतिकाजी तुलाधर, १०/६७ असन
११६२ पद्मकाजी तुलाधर, १०/५४२ असन
११६४ तीर्थराज बेखाराज शाक्य, रानीपौवा
क १ चिनियामान तुलाधर, ३०/६६७ कान्तिपथ
क २ रामेश्वर प्रसाद श्रेष्ठ, १२/१९३ त्यज्ञः
क ८ प्रेम बहादुर शाक्य, नघः
क २३ विष्णु बहादुर मानन्धर, विष्णु हाउस विशाल बजार

- क २५ इन्द्र मान नकःमि, नःवः कवादो
- क २६ रत्नलाल श्रेष्ठ, मिल्स एरिया वार्ड नं २१
- क २७ कमल बहादुर खड्ग, साइकल पसः गवँ लांगाल
भक्तपुर
- क २८ भक्तराज श्रेष्ठ, साइकल पसः जितनहा दमौली
- क २९ पुष्परत्न बुद्धाचार्य, स्वयम्भू
- क ३० केश बहादुर, बाग वजार
- क ३५ शंख नारायण C/o काजीमान विमिरे
- क ३६ रत्न ज्योति तुलाधर, ('भाइ दाइ) कमलादी
५१. लेवीमान मानन्धर, नून तेल पसल कालिमाटी
- ५२ नेत्रमान मानन्धर, (नून तेल पसल) कालिमाटी
- ५३ नारायण लाल मानन्धर C/o डी नेपाल डिस्ट्री
लरीज बालाजू
- ५४ काठमाण्डौ डिस्ट्रीलरी, नयाँ बजार
- ५५ नारायण लाल मानन्धर, नयाँ बजार
- ५६ हीरादेवी मानन्धर, कालिमाटी
- ५७ कृष्णदेवी मानन्धर, क्षेत्रपाटी (तेल पसल)
- ५८ पूर्णमान मानन्धर, छाउनी, चागाल
- ५९ विद्या प्रधान, छाउनी, चागाल
- ६० रुद्रप्रसाद मानन्धर, घाकचा, मरु ढोका
- ६१ सत्य नारायण मानन्धर, ९/२५४ वटु भैंसानी
- ६२ न्हुच्छे बहादुर नकःमि, २४/२१२ प्यूखा
- ६३ विष्णु मानन्धर, मरु, इलाठे
- ६४ राम प्रसाद मानन्धर, पचलि भैंब रेष्टुराँ
- ६५ प्रमोद प्रसाद मानन्धर, व्यास्प होटल मरुहिटी
- ६६ विष्णुमाया मानन्धर, टंकेश्वर
- ६७ यदु कुमार सिद्धि टेकु, मतली पो. ब. नं१८२
- ६८ कृष्णप्रसाद शाही १९/४५९ मरु हिटी
- ६९ सु. प्र. चन्द्रसिंह प्रधान, १९/२७९ मरु हिटी
- ७० पूर्णमुनि तामाकार, मरु तगो चिभाः
- ७१ लक्ष्मी शङ्कर मानन्धर, ड्रेस कर्नर वसन्तपुर
- ७२ बद्रीकृष्ण मानन्धर, १९/२९९ मरु ढोका
- ७३ राधा शाही १९/४५१ विष्णुमति लज चिभाःखो
- ७४ मीनमान विलास बज्जाचार्य
- ७५ चिनीमाया महर्जन, ६/२२ ताहाचल छाउनी पाखा
- ७६ सत्य नारायण मानन्धर, छाउनी च्याखाछें अगाडि
- ७७ नारायण प्रसाद मानन्धर, दिल्लीबजार
- ७८ शिवजी मानन्धर, ताहाचल
- ७९ रत्नकाजी तुलाधर, १९/१०१ मरु हिटी
- ८० दान शाही, मरु ढोका
- ८१ बूढ़ी शाही "
- ८२ प्रत्येकमान तुलाधर, होटेल क्यार नत्यप, चागल
- ८३ कान्छा महर्जन, ढोका टोल
- ८४ प्रभाकरलाल छा मरु हिटी (क्याम्प होटेल अगाडि)
- ८६ न्हुच्छेमान महर्जन, छाउनी चागाल
- ८७ अमरवीर सिंह ताम्राकार, मरु हिटी पीगःननी
- ८८ सन्काई गुरुङ, छाउनी चागाल
- ८९ तीर्थ नारायण मानन्धर, च्याखा छें मुनि
- ९० रत्न कुमार थकाली, असन, खापा मरु दुवाः

"सब्ब दानं धर्मं दानं जिनति"

कान्तिपुरया पश्चिम पाखे च्वांगु "न्याग मणि चैत्व" जीर्णोद्धार यायत् यथा श्रद्धा धर्मदान विद्या पुण्यसंचय
याना विज्याहुँ।

—पासाच्चुन्ना, चल

भिक्षु अमृतानन्दद्वारा सम्पादित

बौद्ध साहित्यका असूल्य रत्नहरू

हिन्दी रस. १०८/१०९ तालिम हासिल

१) बुद्धकालीन ब्राह्मण	अप्राप्य	भाग १	७।-	(पृ. ५०४)
२) बुद्धकालीन गृहस्थीहरू		"	८।-	(पृ. १५८)
३) बुद्धकालीन राजपरिवार		"	१०।-	(पृ. ६६५)
४) बुद्धकालीन महिलाहरू		"	८।-	(पृ. ५५६)
५) बुद्धकालीन परिवारकहरू		"	१६।-	(पृ. ७६६)
६) बुद्धकालीन श्रावक-चरित		"	६।-	(पृ. ३७८)
७) बुद्धकालीन श्राविका-चरित		"	२२।-	(पृ. १००६)
८) बुद्धकालीन ब्रह्मादिदेव		"	१८।-	(पृ. ६६८)
९) बुद्धकालीन प्रेतकथा		"	१०।-	(पृ. ३८२)
१०) बुद्धकालीन विमानकथा		"	२।-	(पृ. ४०४)
११) बुद्धकालीन ग्रन्थहरूको विषय सूची			५।-	
१२) बुद्धकालीन ब्राह्मण भाग-२			५।-	(पृ. ५४३)
१३) बुद्धकालीन ब्राह्मण भाग-३			१७।-	(पृ. १६७)
१४) बुद्धकालीन गृहस्थी भाग-२			१५।-	(पृ. ६२४)
१५) बुद्धकालीन गृहस्थी भाग-३			१५।-	(पृ. ६२४)
१६) जातक संग्रह भाग-१			१०।-	
१७) जातक संग्रह भाग-२			८।--	

यी पुस्तकहरू पाइने स्थान

आनन्दकुटी, स्वयम्भू

हेराक्राजी सुइब्बा, नारायणहाल, छ. पु.